

ELOFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre 24 korona.
 Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:
 Egy évre 28 korona.
 Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
 4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
 minden következőnél 16 fillér.

Helyi kis példányok 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 154.

Arad, 1911.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF

Kedd, június 13.

Mai számunk főbb közleményei:

- Uj sporttelep Aradon.
- A szegedi harc.
- Apácázárda Aradon?
- Letartóztatott Aradmegyei gőzmalomtulajdonos.
- Prohászka könyvel indexen.
- A repülés újabb halottja.
- Inzultált miniszteri tanácsos.
- A temesvári rablógyilkosság.
- Az angol királyné magyar rokona.
- Tarkaságok.

Fehér cédulák.

Arad, június 12.

Kilenc pártja van az osztrák politikának — a pártonkivülieket nem is számítva, — s az osztrák polgárnak holnap el kell döntenie, hogy melyik áll a szívéhez, a lelkéhez legközelebb. *Kell*, a törvény rendel, hogy mindenki köteles szavazni, akár van politikai meggyőződése, akár nincsen, Mintha a szavazókényszer elégtétele lett volna a régi szavazójognak, a mely az általános és titkosat megelőzte. Ha már azt akartátok, hogy mindenki szavazhasson, akkor legyen úgy, hogy mindenkinek muszáj szavazni.

S ez nem mindenütt van ingyére az osztrák polgároknak. A legutolsó, — az általános szavazati jog korszakában az első — választáson is nagyon sok volt a fehér üres szavazó cédula, s azt jövendölik, hogy a holnap kezdődő választásokon még több lesz.

Akik ezt jövendölik, bizonyára tudják az okait, s mi készséggel elhiszszük, hogy ez úgy lesz. A Jelky András meséjében van egy eleven Szent, akit egy kőoszlopra állítottak és imádtak a mórok. Végre az eleven szent megunt a kellemetlen dicsőséget, s könyörgött Jelky Andrásnak: „szabadíts meg, fehér ember! Nem akarok többé szent lenni, nem.” A politikai joggal bíró ember magasabb rendű, öntudatos, értékes lény, — s az osztrák választók egy része, úgy látszik, nagy része, nem akar ilyen magasabbrendű lény lenni.

Különösen megérthető az ilyen sokat beszélő fehér lap pszichológiája, ha az osztrák politika mélyére nézünk. Egymással fenekedő, a harcnak legdurvább és leggyerekeesebb formájáig menő nemzetiségi pártok, a keresztényszocialistáknak másutt el se képzelhető harcmodora és kedélyeskedései, majd a pártok, a kik az egyik kormány alatt szövetségben állanak egymással, a másik alatt vérig gyűlölik egymást: ezek között, a német klasszikusra emlékezve, nehéz a választás. S miután az osztrák embernek muszáj választani, akkor a kilenc nemzetieskedő, felekezetieskedő és szájhösködő párt közül a tizediket választja: a fehér lapot, a melyre csak a jövő fogja az igazi, a legjobb párt nevét fölírni.

Azt lehetett hinni, hogy a politikai

jogoknak legnagyobb mérvű kiterjesztése Ausztriában fokozni fogja a politika iránt való érdeklődést, a politika szeretetét. A nép, a melynek kötelessége, hogy a nemzet ítéleteiben részt vegyen, amely bizonyos időn belül kénytelen valamely politikai pártállást elfoglalni, az bizonyára egész lelkével benne fog élni a politikában s szenvedéllyel fogja azt irányítani. Az érdeklődés, ha meg volt, csak azt eredményezte, hogy az osztrák választó is kiabrándult, megcsömörlött a politikától; elveszett az a hite, hogy a sorsát a parlamenttől, rendszerváltozásoktól várhatja s a maga fehér lapjával megadóan, de némi keserű megvetéssel mondja oda az egész politikai világnak: „csináljatok, amit akartok!” Lehet, hogy szívből irigyeli magyar szomszédját, akinek vagy nincs szavazati joga — „boldog hiány!”, — citálná Arany Jánost, ha olvasta volna, — vagy ha van, többnyire szabadon határozhatja el, hogy tartozzék-e párthoz, vagy pedig maradjon távol a politikától, amely csunya az általános választójog nélkül és csunya azzal is.

Mindezek nem az általános választójog ellen való érvek. A népjogok kiterjesztését a haladás szelleme mindig megköveteli, tekintet nélkül arra, hogy a jogokkal felruházandónak van-e alkalma azt igazán és észszerűen használni. Az osztrák választások azt bizonyítják, hogy maga a választó-reform nem elegendő orvos-

Virágregék.

Irtá: Prepeliczay Korponay Aranka.

A hóvirágocska.

Mikor a nagy alkotó megteremtette a földet, mindennek megadta a maga színét. Fűvet, virágokat, növényeket a legszebb színekkel díszítette fel. Olyan bőkezűen bánt színeivel, hogy mikor a hó moecos ruhában jött el hozzá, már nem adhatott neki színt. De azt tanácsolta neki, hogy kérjen addig kölcsön, míg adhat. El is ment a hó fűhöz-fához, de egy sem adott neki. Elment a piros rózsához is, de az meg félt, hogy halavány lesz és megtagadta kérését. Elment az ibolyához és végre a napraforgóhoz, de egyik sem adott neki színt.

Fáradtan ült le egy kis fehér virág mellé és elpanaszolta neki a baját.

— Ha senki sem kölcsönöz nekem színt — mondá — akkor úgy járok, mint a vihar, mely azért olyan dühöngő, mert színtelen és senki jöttét nem látja.

A kis virág megszánta az elkeseredett és fölajánlotta neki kis köpenykéjét.

— Ha megelégszel szegényes fehér színnel, szívesen megosztom azt veled — szól szerényen.

A hó örömmel fogadta el az ajánlatot és azóta a szűzies fehér színt viseli. Hálásan vitte magával a kis hóvirágot és a kölcsönzött köpenyke helyét jó meleg hótakarót börtött reá.

A hó úgy boszulta meg magát a növény-

zeten, hogy elfagyasztja azokat, ha korán ébrednek. Csak a kis hóvirág az egyedüli, mely virulását a hó alatt kezdi meg s bizalmasan hajtja fejét a hó jeges keblére.

A teabokor.

Dherma, a budhista pap, pagodája előtt ülve, a hold ragyogó tányérját szemlélte, melynek homályos foltjaiból olvasta ki az emberiséget ért változásokat. Lelki szemei előtt megjelentek a mult híres emberei és mesterének remek tanításai elragadtatással töltötték el keblét. Szinte látta Budhát a hét bójtnap után a Nasavava folyó partján ülve a sok rossz szellemet magától elűzni.

Az elmerülés álmot hozott pilláira, amit onnan semmi akaraterővel sem birt elűzni. Szemhéjai ráborultak szeméire és nem láthatta tovább a viziót. Efelőtti haragjában kést ragadott és hogy megbüntesse a szem rabszolgáit, a szemhéjakat engedetlenségükért, levágta azokat és maga elé dobta a földre.

Budha meglátta szolgájának hősies elszántságát és elhatározta, hogy egy olyan növényt terem, melynek ereje elűzi az álmot a szemről.

Dherma eldobott szemhéjaiból eldobott illatu bokor lett, melynek virágait ezüstszínű szempillái árnyalják.

Erdei ibolyák.

Egy szép napon sötét felhők ternyosultak az égen. Tompa zugás hallatszott és erős csattanás reszkette meg a levegőt. A vihar forrongva

közeledett és a hegyipatak bős haraggal szaggatta partjait, melynek szélén erdei ibolyák virítottak. A megrémült virágok letördelt galyakba kapaszkodtak és hagyták magukat az áradat által tova sodortatni.

Mellettük uszott a szürke kőkény és ijedten meresztette kék szeméit a habzó vízre. A zöld borostyán is utolérte őket és levelein pohos, piros, bogárkak kapaszkodtak.

Zugott a szélvész, ömlött az eső és vitte magával az áradaton uszó galyakat, melyeket egy domboldalra vetett ki. Az ijedt ibolyák erősen megkapaszkodtak a talajba és gyökereiket mélyen verték bele. Mikorra az ég kiderült és a nap kisütött, a domboldalt kék erdei ibolyák takarták.

Tubarózsa.

A tanyaház udvarán ifju leányka sietett végig. Karján, kis kosárban kukorica piroslott. A ház tetején fehér galambpár ült és kacagva figyelte a leányka mozdulatait. Hol összebuktak, hol szerelmesen csókolták meg egymást.

A leányka egy tisztáson állt meg és édes csalogató hangon kiáltá:

Tabi, tubi, kis tubicám!
 Jöjj ide gyorsan hozzám,
 Jöjj ide gyorsan hozzám,
 Édes, kedves kis tubicám!

A fiatal galambpár sietve repült a hívogató hang felé, de vesztére, mert egy karvaly épen akkor csapott le, mikor a kis biboros tubica

ság a politikai zavarok megszüntetésére, a parlamenti élet újjáteremtésére, hogy az általános választójog megfelelő pártalakulás nélkül a nemzet nagy részére nézve értéktelen alakulás. Eddig úgy hallottuk s valószínű is volt, hogy az általános választójog meg fogja változtatni a pártkereteket, azok formáit. Az osztrák tapasztalatok, a fehér cédulák, mintha az ellenkezőjét mutatnák: a parlamentnek, a politikának, a politikai erkölcsöknek és harcmódoknak, az egyoldalú programnak kell megváltozni, hogy a szavazati jog ne legyen kellemetlen kényszer, de olyan érték, amelyben mindenki lelki megnyugvását és örömét találja.

Uj sporttelep Aradon.

— A város és a Maros Evezős-Egylet. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 12.

Aradvárosra jövődó sportéletére nagy horderővel bíró jelentős határozatot hozott a Maros Evezős-Egylet vasárnap este tartott rendkívüli közgyűlésén. Kimondotta ugyanis az egyesület, hogy a régi tervét megvalósítja s a Maros tulsó partján egy hatalmas, a modern, fejlett sportigényeknek minden tekintetben megfelelő sporttelepet létesít, s a telepen egy egyemeletes állandó klubházat létesít.

Fábrý Sándor dr. elnök akadályoztatása miatt Dálnoki-Nagy Lajos alelnök nyitotta meg a rendkívüli közgyűlést, amelyen a tagok nagyszámban jelenek meg. Az alelnök rövid szavakkal körvonalazta a közgyűlés célját. Schor Lajos Acsev. felügyelő előterjesztést tett az egyesület nagyarányú vállalkozásáról. Elmondotta, hogy a Maros balpartján az Erzsébet-híd és a régi fahíd között elfekvő területet úgy a várostól, mint a katonai hatóságtól megkapta az egyesület, egyelőre 30 esztendőre. Az egyesület e területen hatalmas sporttelepet létesít, amelyen football pálya s tennis-groundok lesznek, télen pedig műkorcsolya pálya. Ezenfelül egyemeletes klubházat épít az egyesület, amely a tagok igényeit a legteljesebb mértékben ki fogja elégíteni. A földszinten hajóraktár lesz, az emeleten pedig az öltözők, vivőte-

alatta elrepült. Egy gyors mozdulat és a szegény kis állat véresen bukott alá.

Kétségbeesett sikoltással futott feléje a leányka. Felvette, becézgette, édes bubos fején csókolgatta, de minden hiába volt, mert az édes kis tubica örökre kiszervezett.

A kertben, egy hant alá temette el kedvencét a leányka és sűrűn hullottak könnyei. A karvaly által kitépett fehér tollakat, mint koszorút tűzte reá.

Reggelre a fehér tollak virággá változtak, édes illatu tubarózsákká, melyeken a leányka könnyei, mint harmatcseppek ragyogtak.

Piros tulipán.

Hajdan a magyarok tulipános réteken laktak és sátraik előtt piros tulipánok virítottak.

Ez a kis virág úgy belopta magát szívükbe, hogy emlékét magukkal vitték, mikor elhagyták ősi hazájukat.

Az asszonyok, leányok tulipánt varrtak köntényeik aljára. Az emberek ládákra, padokra, asztalokra, székekre tulipánt festettek. A szürszabók szebbnél-szebb tulipánokat varrtak a szűrőkre, a kerékgyártók tulipánt faragtak a jármók fejére, a szekerek küllőire és a fejfákra, mert a régi magyarok tulipánok alatt akartak pihenni.

Nemzeti jelvényük volt a piros tulipán. Emlék, az elhagyott, elpusztult, nyomaveszett, szép tulipános ősi hazára.

A piros tulipán máig is nemzeti virágunk. Ha szépért, jóért lelkesülünk, azt a tulipán jele alatt tesszük, mert szent meggyőződésünk, hogy akkor megsegít a magyarok Istene.

rem s táncterem nyer elhelyezést. Az összes költségek összesen 70.000 koronát tesznek ki. Az egyesület az építkezésbe 20.000 koronát fektet be, míg a hiányzó 50.000 koronát kölcsön útján veszi föl az egyesület. Ehhez azonban szükséges, hogy a város erkölcsi garanciát vállaljon az egyesületért. A közgyűlés egyhangú lelkesedéssel magáévá tette az előterjesztést.

A Maros Evezős-Egylet közgyűlési határozatának megfelelően ma be is adta a városhoz kérvényét, amelyben a törvényhatóság tudomására adja, hogy a Maros balpartján olyan sporttelepet akar létesíteni, amelyen a regattán kívül a vívás, tenisz és korcsolyázás hívei is megtalálják megfelelő helyet és eszközöket. Sport palotát építene és a szükséghez képest 12, vagy még több tenisz pályát, télen pedig mesterséges korcsolyapályát létesítene, ha a befektetési költségekre szükséges hetvenezer koronából ötvenezer koronát kölcsön útján, a város garanciája mellett, fedezhetne.

A tanács a városszabályozó és építészeti bizottságokat bizta meg a kérdés előkészítésével és a bizottságok ma délután tartott együttes ülésükben Lócs Rezső gazdasági tanácsnok elnöklésével úgy határoztak, hogy javasolják a törvényhatóságnak, siessen a kérelmező egyesület támogatására, mert ez nemcsak ennek, hanem a város közönségének is érdeke.

A sporttelep céljaira a katonai Kincstártól bérbe veszi a város az Erzsébet-híd, várhoz vezető lejárójából jobbra fekvő négy holdnyi területet harminc évre. A kincstár ezt díjtalanul engedi át, de minthogy gyakorló helyre szüksége van, kárpótlásul kap a temesvári vasuti híd mellett lévő és a Pokorny-féle földdekhez tartozó területhől ugyanannyi időre öt és fél holdat. Ez most gazdáknak van bérbe adva évi 405 koronáért. A város azt a bért elveszti, de áldozatul hozza azért, hogy Aradon egy mintaszerű sporttelep létesüljön.

A bizottságok javasolják, hogy a város vállalja az építésre szükséges ötvenezer koronás kölcsönért a hitelt nyújtó pénzintézetnél a garanciát. Lócs Rezső tanácsnok javaslatára ezt a jótállást a város ahhoz köti, hogy:

1., az összes ingatlanok a városnak zálogképpen átengedtesse, a használati jog korlátlanul az egyesületet illeti, mely kötelezőleg ugyis kijelenti, hogy ha egy esztendőn át nem törlesztené a kölcsönt az összes ingatlanok a város tulajdonává válnak;

2., a tenisz- és korcsolya-pályák használata nem lehet tagsághoz kötve és ezek a telepek bárki által használhatók, ha az egyesület által megszabott díjjakat fizeti. Ezzel azt akarja — ugymond Lócs tanácsnok — a város biztosítani, hogy a város közönsége minél szélesebb rétegekben nyerhet módot a sport gyakorlására. Ezt a feltételt maga az egyesületi vezetőség is kikötendőnek tartotta, mert neki is az említett cél lebeg szeme előtt a telep létesítésével. Másrészt pedig, minthogy a telep bevételeinek kell a kölcsönt fedezniük a városnak és az egyesületnek közös érdeke a jövedelmek fokozása, ami ekskluszivitással el nem érhető. Ez azonban nem vonatkozik a regattára, melynek művelését az alapszabályok másként írják körül.

Az elnöklő tanácsos eme javaslatával szemben foglalt állást Szathmáry János bizottsági tag, aki hangsúlyozva, hogy az ekskluszivitást ő sem tartja helyénvalónak, mégis ellenzi ezt a kikötést. És pedig az egyesület szempontjából, amelyet felesleges teherrel terhel meg a város ezzel a kivánságával. Az egyesület a jövedelem fokozása kedvéért — ugymond — ugyis széles köröknek teszi majd hozzáférhetővé a telepet, de nem helyes, ha a tagoknak megnehezítik a helyzetét. Azzal, hogy a tenisz-pályá-

kat bárki is bérbe veheti, megdrágítják és a szegényebb tag eszik a bérlettől.

A bizottságok elfogadták Lócs tanácsnok javaslatát.

Kimondották továbbá, hogy a telep mellett létesítendő park is teljesen nyilvános jellegű legyen és oda bárki beléphessen. Kötelezték továbbá az egyesületet, hogy zárszámadásait és költségvetését minden évben a tanácsnak beterjessze.

Végül tekintettel arra, hogy a telep árterületen létesül, az építkezés megkezdése előtt a folyam mérnöki hivatal véleménye is kikérendő.

Azt hisszük, hogy a törvényhatósági bizottság eme gyönyörű cél megvalósításában örömmel és készségesen támogatja a Maros Evezős-Egyletet, mely elismerésre méltó önzetlenséggel, tisztán sporttekinetektől hoz igen nagy áldozatokat. Minden város programjában előkelő helyet biztosít a sportnak, mert a hatóságnak ismernie kell a sport nagy nevelő és socialis erejét.

A szegedi harc.

— Tisza István levele. —

Távirati tudósítás.

Szeged, jun. 12.

Tegnap délelben érkezett Szegedre Eötvös Károly több hívének kíséretében, hogy mint a szegedi nemzeti munkapárt jelöltje programbeszédet mondjon. Az állomáson nagyszámú közönség várta Eötvöst. Délután négy órakor mondta el Eötvös Károly a Vigszinpad helyiségében programbeszédét, a melyben kifejtette, hogy hajlandó a nemzeti munkapárt programja alapján a képviselőjelöltséget elvállalni, de ki kell emelnie, hogy függetlenségét, mint eddig, mindig minden kormánnyal szemben, ezuttal is meg fogja óvni. Ha megválasztják s bekerül a képviselőházba, hiva lesz a kormánynak, a melynek programját és tagjait tiszteli, de a véderőreform tárgyalása alkalmával kifejezést fog adni ama nézetének, hogy a költséget sokkalja. Sajnosan tapasztalta, hogy Szegeden, a legnagyobb magyar városban az utóbbi időben felekezeti széthúzás mutatkozott. Utána Vázsonyi Vilmos dr. szólalt föl. Este pártvacsera volt, melyen nagyon sokan vettek részt.

Tisza István gróf a következő levelet intézte Gerliczy Ferenc báróhoz:

Nem csináltam titkot belőle, hogy a szegedi képviselőjelölés során fölmerült felekezeti színezetű bonyodalmakat mélyen sajnálom és melegen óhajtottam volna, hogy olyan jelöltben állapodjanak meg a szegedi munkapárt tagjai, akinek megválasztását senki nem tántethette volna föl a felekezeti elfogultság diadalául. Ezért dacára a közöttünk oly régóta fennálló politikai és személyes barátságunk, bizonyos aggodalommal fogadtam kezdetben a te föllépésedet. A dolgok jelen alakulata mellett azonban készségesen csatlakozom azokhoz, akik a te megválasztásodat óhajtják. A szabadelvű politikához való szilárd ragaszkodásod teljesen megnyugtatót mindenkit a felől, hogy a közügy szolgálatában nem keresed a felekezeti elfogultság zavaró szempontjait. Kipróbált elvűség és bizalomkeltő és bizalomraméltó egyéniséged teljesen garanciát nyújt az iránt, hogy becsületesen és önzetlenül fogod szolgálni a közérdeket és Szeged városának minden jogos érdekét. Így állván a dolog, megválasztásodat szívemből óhajtom és fölkérek mindenkit, aki előtt netalán bir némi súllyal az ön szerény nézetem, hogy rád adja szavazatát. Szivből üdvözöl régi barátod. Tisza István.

Tegnap délután tartotta programbeszédét Gerliczy báró is és leginkább Szeged város érdekében való munkálkodást ígért. Ezután átért az agrárérdekek védelmére, majd liberalizmusát hangoztatta. Ezután Tallian Béla és Rónay Jenő képviselő beszéltek.

Várossy Gyula kisteleki plébános, a függetlenségi párt jelöltje értesítette a párt bizalmi

férfiain, hogy mivel Eötvös Károly a jelöltséget elfogadta, ő visszalép. Ezért nem is mondta el programbeszédét. Eötvös Károly és Gerliczy báró között végbemenő választás igen hevesnek ígérkezik.

Vázsonyi Vilmos tegnapi beszédében a többi közt sajnálkozását fejezte ki, hogy Nagy Aladár, a szegedi törvényszék elnöke, bíró léttére a katolikus körnek az elnöke, tehát olyan politikai irányzatnak híve, a mely felekezetek szerint tagolja szét a társadalmat. Ma délelőtt Nagy Aladár dr. bejelentette a katolikus körnek a társelnöki állásról való lemondását.

Letartóztatott aradmegyei gőzmalomtulajdonos.

— Gyilkosság, csalás, okirathamisítás. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 12.

A kisjenői csendőrség a néhány nap előtt hozzérkezett feljelentés alapján letartóztatta Pálfi Bálint kisjenői-erdőhegyi dúsgazdag gőzmalomtulajdonost, szállóbirtokos és többszörös háztulajdonost. A feljelentés súlyos dolgokkal vádolta meg Pálfit. Így hogy része volt 1902-ben egy erdőhegyi lakos meggyilkolásában és hogy csak nagy anyagi áldozatok árán tudott a büntetés alól megszabadulni, továbbá hogy elakarta tétetni láb alól a meggyilkolt ember özvegyét, aki így kénytelen volt megszökni a községből, azonkívül állítólag többrendbeli csalást és okirathamisítást követett el. A csendőrség széleskörű nyomozást indított meg, több tanut már kihallgatott és vallomások alapján történt Pálfinak és a sógorának Kapros Jánosnak letartóztatása.

A csendőrségi nyomozás eddig a következőket állapította meg a névtelen feljelentés vádja tekintetében:

1902. július 9-én hajnalban Biró Sándor kisjenői lakos, faterkedőt halva találták Pálfiék udvarán. A gyilkos saját beismerése szerint Pálfi Lajos volt, Pálfi Bálint unokaöccse, aki azt vallotta, hogy három revolvergolyóval ő ontotta ki Biró életét, azért, mert ez éjnek idején belopózott az ő udvarukba és rájuk akarta gyujtani a házat. Biró Sándor udvarolt az ő feleségének és a szeretőjévé akarta tenni. A feletti dühében, hogy az asszony nem hajlott a szavára, július 8-án éjjeltájban besurrott hozzájuk, hogy boszut álljon. Ő ekkor felébredt magához vette nagybátyja revolverét és önvédelemből lelőtte Birót, aki egy nagy doronggal támadt rája. A meggyilkolt özvegyének véleménye szerint azonban nem így történt a dolog. Szerinte férje orgyilkosságnak esett áldozatul. A gyilkosok valószínűleg többen saját házában rohanták meg Birót, aki a tornácra egyedül aludt, ott ölték meg és holttestét áthurcolták a Pálfiék portájára, hogy így az önvédelmet valószínűvé tegyék. Ezt bizonyítják a vérnyomok is, melyeket a tornácra találtak. A bíróság azonban a Pálfiék által előadott tényállást vette valósnak, mert Biróné bent aludt a házban, ahonnan reggelig nem is mert kimozdulni, a vérnyomokat pedig a bíróság másnak tudta be. A törvényszék csak Pálfi Lajost ítélte el erős felindulásban elkövetett szándékos emberölés büntette miatt egy évi börtönre, Pálfi Bálintot ellenben, aki azt állította, hogy ő csak a gyilkosság megtörténte után szerzett tudomást a dologról, felmentette.

A névtelen feljelentő szerint Pálfi Bálintnak része volt Biró Sándor megölésében és 8000 koronájába került, hogy nem esett bántódása; özvegy Biró Sándornét pedig felbérelt emberekkel szintén el akarta tétetni láb alól

nehogy utjában álljon. Az özvegy kénytelen volt elmenekülni a községből.

A csendőri nyomozás során ezeket a dolgokat több tanu vallotta.

1908-ban a karancsi pusztán leégett Pálfi Bálintnak egy cséplőgépe, mely 1600 koronára volt biztosítva. Már akkor gyanuba vették Pálfit, de nem sikerült rábizonyítani semmit. Az azóta Amerikába menekült Abrudán János a napokban levelet írt az előjárásának, melyben bevallotta, hogy tényleg ő gyújtotta fel a cséplőgépet Pálfi utasítására, aki a biztosítási összeg felét ígérte neki.

A névtelen feljelentés szerint 1908-ban Pálfi újból felgyújtotta a cséplőgépét. A tegnap kihallgatott Kéri József azt vallotta, hogy ő látta, mikor Pálfi 1908 nyarán 15 liter petrolumot öntött a cséplőgépre és meggyújtotta azt.

Erdőhegyen 1907-ben meghalt Biró István. Halála után Pálfi felmutatott az örökösnek egy ezer koronáról szóló kötelezvényt, mely összeget ő az elhunytak még életében kölcsönadott. Tanukat állított és meg is nyerte a pert. A feljelentés szerint a tanuk meg lettek vásárolva, még pedig valami 15 tanut vett meg Pálfi Bálint.

Ugyanígy tette tönkre Káli István erdőhegyi lakost is egy 2000 koronás hamis váltó segítségével. A szerencsétlen embernek az utolsó párnáját is elárvereztette.

Kísérletet tett arra is, hogy a pár hónappal ezelőtt elhunyt Biró András hagyatékát megszerezze. Végrendeletet hamisított, melyben Biró 25.000 koronát hagy rá. Ezt a végrendeletet fel is mutatta, de mikor az örökösök erőlyesen léptek fel és feljelentéssel fenyegettek megsemmisítette a hamis okiratot.

Pálfinak mindezekben a manipulációkban hű segítőtársa volt Kapros János, a sógora. Megjegyzendő, hogy Pálfi ellen az aradi törvényszéken eljárás folyik több rendbeli okirathamisítás miatt. A csendőrség mindkettőjüket letartóztatta és ma beszállította őket az aradi ügyészség fogházába.

TANÜGY.

Székely Salamon ünneplése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 12.

A Székely Salamon 50 éves közszolgálati jubileumát rendezőbizottság ez uton kéri fel Aradváros közönségét, a tanügy barátait, az ünneplést tanítványait és tisztelőit, hogy az érdemekben olyan gazdag, derék tanférfi ünneplésén, mentől nagyobb lelkesedéssel és mentől impozánsabb számban jelenjenek meg. Az ünneplés június 15-én, csütörtökön, urnapján d. e. 11 órakor lesz a városháza közgyűlési termében. Az ünnepély sorrendje a következő:

1. A rendező tanárszövetség elnökének megnyitó beszéde.
2. A szózat. Eneki Palotay Antal vezénylete mellett a főreáliskolai énekkar.
3. A tanárszövetség üdvözlétének és ajándékának átnyújtása.
4. A hatóságok, testületek, egyletek üdvözlő beszédei. Varjassy Lajos polgármester a város közönsége nevében. Négyessy László dr. egyetemi tanár az országos tanárszövetség elnöke a magyar tanárság nevében. Jancovics Ferenc a főreáliskola, Somogyi Gyula dr. a felsőkereskedelmi iskola, Almássy T. Pál a polgári iskola Szöllősi István a Kőlcsey-Egylet nevében.
5. A „Székely Salamon alapítvány” bejelentése.
6. A volt növendékek üdvözlője. Hánn Alajos kir. főmérnök az aradi volt növendékek, ifj. Váradi Manó kir. mérnök a volt székesfehérvári növendékek nevében.
7. A jelenlegi tanítványok üdvözlője.
8. Székely Salamon válasza az üdvözlőtekre.
9. A Himnusz. Eneki Palotay Antal

főreáliskolai tanár vezetése alatt az ifjúsági énekkar.

A városházi ünnepély után d. e. fél 2 órakor ebéd lesz a Központi szállóban. (Jegyek válthatók ifj. Klein Mór és Weisz Leó könyvkereskedésében. Ara 5 kor.) A banketten hölgyek is megjelennek. Aradon, 1911. jan. 12-én Krenner Miklós dr. elnök. Szabó Ernő dr. titkár.

Az aradi tanárság ajándéka egy gyönyörű kazetta, mely Jankó Gyula fa- és fémpariskolai tanár, jeles iparművész tervei alapján készült az aradi szakiskolában. Benne öt kartonlapon meleg és lelkes üdvözlő irat van, melyet Somogyi Gyula dr. kitünő tolla fogalmazott. Minden kartonlapon egy-egy iskola — melyekben Székely tanított — akvarell képe, melyeket Székely jeles rajztanár és művész kollégái festettek: ugymint Márton Jakab székesfehérvári, Polgáry Miklós, Jankó Gyula és Sima Dezső aradi tanárok. Az üdvözlő iratot az összes aradi tanárok aláírták.

Ez a szép ajándék, melynek minden párányi része a kartársak szeretetét lehel, a mai nap folyamán látható Reinhart Fülöp kirakátaban.

Az ünnepély iránt — mint természetes, az egész városban rendkívül nagy az érdeklődés. Az ősz tanférfiut máris nagy számban keresik fel az ország minden részéből az üdvözlő iratok.

Az aradi tanárszövetség tegnap délután a felsőkereskedelmi iskola dísztermében értekezletet tartott. Az elnök beható jelentést tett a kultusztervezési vitájának a tanárság szociális érdekeit érintő részleteiről és örömmel állapította meg, hogy a tanárság küzdelme a felszólaló képviselők mindegyikében helyeslő viszhangot keltett pártkülönbség nélkül és Szász Károly, Tisza István gr. és Tüdős János személyében vagy a tanárkérdés egész komplexumára vagy legalább részleteire nézve egyenesen meglepően meleg szöszlőkre talált. A jelentés további részében a Székely-Salamon jubileumának előkészületeiről történt beszámolás. Ezután Lindner József főgimnáziumi tanár gondos, tanulmányon alapuló előadást tartott a tanárház és a tanárözvegyek, árvák nyugdíjpótló intézményéről. Az értekezlet Lindner javaslatát elfogadva, kimondotta, hogy a tanári özvegyek és árvák nyugdíjpótló intézményét célzó mozgalomhoz csatlakozik és a felmerült tervezetek közül a Theisz Gyula dr. budapesti tanárét fogadja el.

A Kőlcsey-Egylet is erős szálak kötik az ünneplő tanár lelkes munkás egyéniségéhez, ezért egyesületünk is a tisztelgők sorában lesz. A városháza termében délelőtt 11 órakor kezdődő ünnepségre a Kőlcsey-Egylet tagjait a nyilvánosság ez utján tisztelettel meghívjuk. Akik a Központi szállóban fél 2 órakor megtartandó ünnepi lakomán is résztvenni kívánnak, jelentsék be szándékukat Krenner Miklós dr. főreáliskolai tanárnak a Kőlcsey-egylet alelnökének. Aradon, 1911. június 12. Varjassy Lajos kir. tanácsos elnök, Szöllősi István titkár.

(—) Aradi diákok sikere Budapesten, Szegeden és Ungváron. Nagy sikerrel végződtek a tavaszi versenyírások az aradi diákokra nézve. A szegedi gyorsírók egyesületének országos szabados versenyírásán az ország minden részéből közel ezer pályamunka érkezett be, s Aradról a következők tüntek ki. A politikai vitairási pályázaton Mergel Mihály főreáliskolai tan. 5 K-t nyert, a kereskedelmi vitairási pályázaton Bródi Mariska elismerő okiratot, a politikai levelező írási pályázaton Bokor Gizi 5 K-t, Neumann Emil, Mojzsis János főreálisk. tanulók és Schreyer Adél könyvtulaj. elismerő oklevelet pedig Dózsa Iván, Papp László, Ehrbar Frigyes, Virányi Elemér, Molnár Pál, Lázár Manó főreálisk. tanulók, Dávid Erzsé és Herz Karolin a női keresk. tanfolyam

növendéki kaptak. Végül a kereskedelmi pályázaton több aradi nyert könyvet és oklevelet. Ugyancsak most közlik a szegedi Délmagyarországi gyorsíró verseny eredményét is amely a következő: A 180 szótagos fokon egy aranyat nyert Czukor József keresk. tan. és Dózsa Iván főreálisk. tan. dicséretet. A 150 szótagos fokon: 5 K-t Mergel Mihály főreálisk. tan., könyvjutalmat Dózsa Ivánka. Dicséretet pedig Papp László főreálisk. tan. nyertek. A 120 szótagos fokon 5-5 K-t nyertek: Papp László főreálisk., Gucker Dániel keresk. isk. tan. és Pollák Szilárdka könyvjutalmat Simon István és Lázár Manó főreálisk. és Vajda János keresk. isk. tan., dicséretet pedig Ehrbar Frigyes főreálisk. tan., Herz Karolin és Berger Lenke kaptak A 100 szótagos fokon 5 K-t kapott Ehrbar Frigyes főreálisk., könyvjutalmat Juhász Attila főreálisk. tan. és Dávid Böske. Végül a 70 szótagos fokon 5-5 K-t kaptak Neumann Emil, Juhász Attila és Mojszik János főreálisk., Beamter Margit, Rátky Dezső és Révész Jenő keresk. tanulók. Elismerő oklevelet nyertek: Ehrbar Frigyes, Fischer Ernő, Lengyel Béla, Kozma Gusztáv főreálisk. tanulók és Farkas Sándor keresk. isk. tanuló.

A temesvári rablógyilkosság.

— Elfogták a tetteseket. —

(Saját tudósítónk telefonjelentése.)

Temesvár, június 12.

Mint az Aradi Közlöny megírta, véres rablógyilkosság hírért hozta szombaton Temesvárról a táviró: a város egyik legforgalmasabb utcájában a saját üzletében két gonosztevő nappal meggyilkolta Löwinger Ferenc zálogháztulajdonost, azután kifosztotta a zálogházat s tömérdek ékezet és a feltört vaskasszából nyolcezer korona készpénzt elrabolva megszökött. A gyilkosság délután egy óra tájban történt, de csak 4 órakeresés után fedezték föl. Az első pillanatban azt sem tudták, kik követhették el a szörnyű gonosztettet, most már azonban a rendőrség kézrekerítette mind a két haramiát: az egyik Balázs István rosvott multu munkátalan pincér, a másik Felber Lajos temesvári gőzmalom munkás. Balázst a bácskai Kishegyes községben, cinkostársát Temesváron fogták el. Mindketten beismerték a bűncselekményt.

A gyilkosság újabb fejleményeiről ezeket jelentik:

A rendőri nyomozás.

A temesvári rendőrség szombaton este helyszíni szemlét tartott a zálogházban.

A helyszíni szemle után a rendőrség azonnal bevezette a nyomozást a gyilkos személyének kiderítése érdekében. Kihallgatták a ház lakóit, a szomszédokat, de senki sem tudott felvilágosítást adni. A kritikus időben az üzletből kijönni nem látta senki a gyilkost. Az esti órákban azonban érdekes fordulat állott be. A rendőrségen ugyanis jelentkezett több temesvári ügyvéd, köztük: Polacsek Ármán dr., Huszár Odón dr., Dobroszláv Péter dr., Steiner Adolf dr., Várnay Ernő, Róth Dezső dr., akik előadták, hogy imájukban szombaton járt egy felette gyanús férfi. Dobroszláv Péter dr. ezt az embert már szombaton reggel látta az Andrassy-uton, nem messze Löwinger Ferenc lakásától egy kapu alá behúzódva. Rögton gyanús volt neki a szálal ember és még fixirozta is. Ugyanezt az alakot délelőtt a Rezső-utcában látta. Az ügyvédek előadása szerint az a gyanús alak felment az irodákba és kérte őket, hogy vállaljanak egy pert. Neki van egy száz dollárról szóló amerikai kötelezvénye és azt szeretné pereltetni. Egyenként kérte az ügyvédek, hogy vállalják a pert, de egyszersmind előleget is kért. Mindegyik ügyvéd elutasította a

valóban nem nagy keresetet ígérő pert és természetesen pénzt sem adtak neki. A kötelezvényen, amelyet mutatott, Balázs István volt aláírva, mint tanu. Ez a név vezette a rendőrséget az eddig egyedül helyes és jó nyomra. Még szombaton több ember jelentkezett, akik vélték látni itt is, ott is gyanús alakokat szombaton.

A legfontosabb az a vallomás, amely előadta, hogy szombaton délután két óra tájban egy barna ruhás férfit láttak a Józsefváros felé sietni, kezében egy hegedűvel. Igen izgatottan látszott és szinte szaladt az uton, a hegedűt pedig úgy cipelte, mintha abban valami nehéz tárgy lenne.

A hegedűtök elárulta, hogy az volt a gyilkos, mert a zálogházban ott feküdt a földön egy hegedű, amelynek tokja hiányzott. Az elzálogított hangszert pedig ott tokban őrizték. A gyilkos tehát a zsákmányt ebbe a tokba rejtette el és úgy menekült. A személyleírás teljesen ráillett egy Balázs István nevű rosvott multu gonosztevőre, akinek neve azon a kötelezvényen, mint tanu szerepelt. Ez a Balázs járhatott az ügyvédekhez és ugyancsak az ő keze gyilkolta meg a szerencsétlen áldozatot is.

A gyilkosok.

Balázs István ismeri a temesvári rendőrség. Nagyikindai illetőségű pincér és legutóbb foglalkozás nélkül csavargott. A 29-ik számú gyalogezredben szolgált és 1907. évben több lopás miatt két és fél évi fegyházra ítéltetett. Büntetését 1910. évi július havában kitöltötte és ekkor Nagyikindára ment, ahonnan azonban hamarosan elkerült. Hetek előtt újból Temesvárra jött és ott csavargott közel három hónapon át. Panaszkodott is egyszer, hogy rosszul megy a dolga és tenni kell valamit. Szombat óta a rendőrség mindenfelé kereste. Tüvé tették az egész várost és a környéket, sehol semmi nyom nem volt.

Balázs István 26 éves, foglalkozás nélküli pincér, nőtlen, 172 centiméter magas, hosszal halavány arcu, középtermetű, sötétbarna hajjal, homloka magas, álla kerek és hat foga hiányzik. Legutóljára barna öltönyt és sárga szalmakalapot viselt.

Tegnap délelőtt egy tiszt szolga jelentkezett és elmondta, hogy ő szombaton végigment az Erőd-utcaán és látott a zálogház előtt három embert állani a meggyilkottnal. Az egyik bement Löwingerrel, a másik kettő künn maradt. Tegnap különben többen jelentkeztek, akik az üzlet körül ólalkodó alakokat vélték látni.

A rendőrség még szombaton este táviratilag értesítette az összes közelfekvő városok és a főváros rendőrségét és a csendőrséget a rablógyilkosságról.

Még tegnap délután kiderült, hogy Balázs Istvánnak a temesvár-józsefvárosi Mezősoron lakik a sógora, Felbert Lajos, aki volt már malommunkás a Hungária-malomban, de elcsapták, majd postai és vasuti alkalmazott lett, de mindenhol elbocsátották. Legutóbb kereset nélkül volt. Jelentkezett tegnap a rendőrségen Kovács B. József csendőrmester, aki már több komplikált gyilkosság kinyomozása körül működött sikeresen. Amikor Felber Lajos lakását megtudták, Kovács József több rendőrrel kísértet a Mezősorra, de a lakást zárva találták. Tegnap este hat órakeresés után Felber Lajos és a felesége, akiket azonnal vállaltóra fogták. Elmondták a következőket:

Balázs István péntekről szombatra virradó éjszaka náluk aludt. Szombaton reggel elment hazulról, de délután három órakeresés után jött. Kis fekete táskája volt a kezében,

amit különben három villamos vasuti kalauz is igazol. A lakásban ruhát váltott és azután pénzt adott nekik azzal, hogy utazzanak Szegedre és a szeged-rókuszi állomáson várjanak rá és hozzák el az ő gramofonját. Mindez délután három órakeresés történt.

Balázs István és a sógora, valamint ennek neje szombaton délután együtt utaztak el 4 óra 25 perckor a szegedi személyvonattal. Balázs Nagyikindán kiszállott, Felberék pedig Szeged-Rókusra utaztak. Megérkezve, az állomás közelében szállottak meg egy szállóban. Éjnek idején felverte őket egy szegedi detektív. A temesvári rendőrség távirata folytán a szegedi rendőrség szombaton éjjel általános razzia tartott és így akadtak Felberékre. A detektív igazoltatta a házaspárt, akik elmondták, hogy azért jöttek Szegedre, hogy megvárják sógorukat, Balázs Istvánt és átadjanak neki a gramofont.

A detektív így szólt:

— Balázs Istvánt, na akkor érdekes dolgot fognak olvashatni róla.

Felberék erre tegnap reggel megvették egy szegedi krajcáros lapot és itt olvasták a gyilkosságot és hogy Balázs Istvánt gyanúsítják.

Felber Lajos és neje tegnap este tértek vissza Temesvárra és azonnal beszállították őket a rendőrségre. Arra a kérdésre, hogy miért nem szóltak Balázsnak arról, amit olvastak, ezt felelték:

— Azért, mert mi ártatlan embernek tartottuk.

Felber és neje a szeged-rókuszi állomáson vasárnap délelőtt tíz órakeresés után találkozott Balázs Istvánnal. A gramofont átadták neki és Balázs azt odaadta egy hordárnak azzal, hogy adja fel a vasuton arra az állomásra, ahová ő indul. Hogy hová igyekezett Balázs, azt ők nem tudják. Valószínű, hogy a Bácskába vette útját.

A rendőrség a zavaros és valószínűtlen vallomás alapján Felbert és nejét előzetes le-tartóztatásba helyezte.

A gyilkost elfogták.

Felber Lajos előadása nyomán a hatóság közegei még tegnap elindultak a gyilkos megkeresésére. Kovács B. József csendőrmester, Erdei Ádám rendőrbiztos és Plank Frigyes polgári biztos, a Felberék által adott nyomon indulva, Bácskamegyébe utaztak, míg több rendőri közeg a szomszédos városokban kutatott. A nyomozás váratlanul szenzációs eredményre vezetett. Kovács B. József csendőrkapitány a délelőtt tíz órakeresés után küldött a főkapitányi hivatalnak, amely arról szól, hogy Balázs Istvánt Kishegyes községben elfogták. A bácskai topolyai járásban fekszik Kishegyes község, ahol állítólag a menyasszonya lakik Balázsnak.

A kiváló csendőrmester nyomozótehetségének köszönhető, hogy immár a hatóság kezében van a gyilkos.

Kovács B. József még tegnap este kikérdezte Felberéket és már akkor megtudta, hogy Balázs István merre vette útját. A lakásban kutatva, már ő az este megtalálta Balázs véres ruháját, vértől itatott szalmakalapja és kivaltatta Felberéktől, hogy ők adták neki szombaton délután ruhát, ott átöltözött és beismerték azt is, hogy utólag tudomásuk volt a rablógyilkosságról. Kovács további kérdésére elmondották, hogy Balázs Kishegyesre utazott a menyasszonyához. Mindezt már tegnap este tudta meg Kovács őrmester és ezen a nyomon indult el még az esti vonattal a két rendőrtisztviselő társaságában. A sürgöny, mely az elfogásról szól, így hangzik:

Balázs István rablógyilkost elfogtuk. Az összes ékszert és pénzt megtaláltuk. Ma este hat óras vonattal jövnék. Kovács járás-örmeester.

Megállapította a rendőrség, hogy Balázs István anyja, özvegy Balázs Józsefné Maximovics Anna Nagykikindán lakik és ezért szállott ki Balázsszombaton Nagykikindán. A rendőrség attól tartott, hogy az ékszereket anyjánál rejti el, mert négy év előtt egy lopásból kifolyólag mint orgazda szerepelt az asszony. A gyilkos anyjánál Szakáll János, polgári biztos tartott házkutatást. A Felber házaspár lakásán talált tárgyakat behozták a rendőrségre.

Éjjel jelentik: Balázsnak vasárnap lett volna az esküvője Kishegyesen Forák Máriával, egy ottani jó módú tisztességes parasztagazda 23 éves leányával. Az elfogatásra kiküldött temesvári rendőrbiztosok ezt a körülményt akarták felhasználni a rablógyilkos törbeccsalására. A rendőrök a jegyző nevében, aki az anyakönyvvezetői funkciókat is végzi, azt üzenték Balázsnak, hogy menjen fel a község házára, mert a jegyző elutazik és az esküvőre vonatkozólag valamit még meg kellene beszélni. Balázs azonban maga helyett menyasszonya apját küldte el a jegyzőhöz.

Mint hogy így a csel nem sikerült a csendőrök és rendőrök körül fogták Forákék házat. Plank rendőrbiztos belépett a lakásba. Balázs éppen a konyhában beszélgetett a menyasszonyával. A rablógyilkos, mikor a rendőrbiztos értésére adta elfogatását nem ellenkezett, hanem nyugodtan tűrte, hogy a kezeit összekötözzék.

A rendőrök Forákéknál azonnal házkutatást tartottak és hamarosan megtaláltak a fekete bőrtáskát, benne háromezer korona készpénzt, több ékszert és a Browningot.

Balázs vallomása.

Éjjel jelentik Temesvárról: Arra a hírre, hogy a gyilkost este 6 órakor fogják Temesvárra szállítani, nagy tömeg lepté el a vasúti állomás környékét és a városház előtti teret. A gyilkost szállító hatóságai férfiak azonban lekérték a kikindai csatlakozást és így csak este 9 órára jelezheték megérkezésüket.

A tömeg este kilenc órakor se széledt el. A főkapitány azt hitte, hogy a tömeg megtámadja a gyilkost, azért nagy rendőrcsapatot küldött az állomásra. Az erősen megvasalt rabot a sineken át kerülő úton a hátsó kijáraton vitték be a városba és a kíváncsik így nem látnatták. Mint hogy a tömeg a városháza környékéről se akart eloszlani, a rendőrség intézkedésére Balázst egyenesen az ügyészség fogházába vitték, ahol Mikes dr. rendőrkapitány azonnal megkezdte a kihallgatást. Balázs töredelmesen bevallotta a gyilkosságot.

— Nem tagadom — mondta — én öltem meg Löwinger Ferencet. De egyedül öltem meg, bűntársaim nem voltak. Az se igaz, hogy revolveremet is használtam volna Löwinger ellen. Előre megfontoltan végeztem ki Löwingerért, hogy pénzt szerezzek és a jövőd felelősséggel, akivel tegnap lett volna az esküvőm, boldogan élhessek.

Azután elmondta, hogy már két héttel ez előtt végre akarta hajtani tettét, de akkor többen voltak a pályaházban és nem merte elkövetni a gyilkosságot. A szombati gyilkosságról ezeket mondta a haramis:

— Délben meglestem Löwinger, amikor a gyárvárosi fasorban hazafelé ment ebédelni. Megszólítottam és azt mondtam, hogy detektív vagyok; tudomására hozom, hogy az üzletébe hátulról betörtök, jó lesz, ha velem jön, legalább tetten érhetjük a tolvajt. Löwinger azonnal velem jött és a zálogházba hátulról, a rak-

tárak felől behatoltunk. Amikor belülről becsuktam az ajtót, a nálam lévő késsel hátulról nyakon szurtam Löwinger, aki a földre esett és jajgatni kezdett. Ekkor még néhányat a nyakába döftem, majd pedig, hogy teljesen elhallgasson, egy szék törött lábával néhányszor fejbe vágtam. Ettől utolsót sóhajtott. Azután átkutattam a zsebeit és a kulcsokat kivettem és kinyitogattam a Wertheim-szekrényt, meg a többi szekrényeket. Azt hiszem háromezer korona készpénzt vettem el, meg sok ékszert. Az ellopott holmikát és a pénzt a nálam lévő hegedűtokba tettem, azután szépen kisurrantam az első bejáraton és a Józsefváros felé mentem. A Béga-hidon átmenve a nálam lévő véres kést észrevétlenül a folyóba csusztattam. Azután egy üzletben vettem fekete táskát, a melylyel együtt bementem a Király-szállodába. Itt átraktam a lopott holmikát a fekete táskába, a hegedűtokot pedig a félreeső helyen elrejtettem. Azután elmentem a sógoromhoz, a hol átöltözöktem. A szegedi vonattal elutaztunk 4 óra 20 perckor. Én kiszálltam Nagykikindán, ahol az éjszakát az anyámnál töltöttem, a sógoromé pedig tovább utaztak Szegedre. Én vasárnap reggel átmentem a bácsmezei Kishegyes községbe, ahol menyasszonyom van és vasárnap lett volna az esküvőm. Itt aztán elfogtak.

Balázs végül megismételte, hogy nem voltak bűntársai.

A boncolás.

Löwinger Ferenc borzalmasan összevagdostolt holttestét tegnap délelőtt kilenc órakor boncolta fel Mannheim Jakab dr. helyettes törvényszéki orvos. A boncolás kilenctől egyig tartott. A királyi törvényszék részéről a boncolásnál Fehér Antal központi vizsgálóbíró és Vanis Dezső királyi ügyész voltak jelen. A boncolás kiderítette, hogy a szegény ember fejére több ütést mértek. A fejbőr eltávolítása után a koponyán teljes hosszában egymástól szétmálló, szélesen tátongó repedéseket találtak. A koponyarepedések oly hatalmasak voltak, hogy azokon át az egész agyvelő látható lett. A fül mögött a nyakon több zuzott és horzsolt seb volt. A bal mellkason át öt lövésből eredő kisebb-nagyobb sebet találtak. A lövések közül három csak horzsolta a testet, kettő pedig a tüdőt átfurva a szíven is áthatott. Ez a két lövés az egész testen keresztülhatolt és a bal lapocka alatt jött ki. A halál tulajdonképeni oka a koponyarepedés és az ezáltal okozott agyvérzés volt. A lövések valószínűleg nagyobb távolságból történtek, mert a lösebek közül semmiféle pörkölést nem találtak. A golyókat nem találták meg a testben. A boncolás azt az impressziót keltette, hogy a szerencsétlen embert először lelőtték és azután, hogy a kegyetlen gyilkosok bizonyosak legyenek halálában, leütötték. Nem lehetetlen, hogy fejezével ütötték le Löwinger Ferencet, mert több olyan sebet találtak, amelyek erre engednek következtetni. A borzalmas tettet valószínűleg ketten követték el és míg az egyik lelőtte a szerencsétlen áldozatot, a másik fejbeütötte. Mindkét sérülés feltétlenül halálos volt.

Löwinger családja.

A meggyilkolt Löwinger Ferencnek még három fivére volt; az egyik Löwinger Albert, aki ecetgyáros a Gyárvárosban, továbbá Löwinger Lajos pancsovai ecetgyáros és Samu budapesti ékszerész. Egy huga is van, aki Resovszky budapesti kereskedő neje. A szerencsétlen ember nős volt és három gyermek maradt utána árván: egy leány, aki Lux londoni kereskedő felesége és két fiú: Emil aradi banktisztviselő és Zsigmond budapesti magánhivatalnok.

A Löwinger-család a következő gyászjelentést adta ki:

Özvegy Löwinger Ferenczné, született Steimnitz Nina mint neje, Lukács Emil, Lukács Zsigmond és Löwinger Róza férjezett Lux Arturné mint gyermekei, úgy a saját, mint alulírottak és számos rokon nevében mélyen lesújtva jelentik, a forrón szeretett férj, apa, testvér és rokonnak Löwinger Ferenc urnak önfeláldozó munkás életének 71-ik, boldog házasságának 32-ik évében rövid szenvedés után váratlanul történt gyászos elhunytát. A megboldogult földi maradványait hétfőn e hó 12-én délután félöt órakor az izraelita temető halottasházából kísértük örök pihenőre. Löwinger Fülöp, Löwinger Lázár, Löwinger Salamon, Löwinger Samu és Löwinger Albert mint fivérei. Reschovszky Mórné, szül. Löwinger Róza mint nővére. Öz. Steimnitz Zsigmondné, szül. Fellner Rozália mint anyós. Lux Artur mint vő. Donát János, Steimnitz Sándor, Steimnitz Gyula, Szirmai Lajos és Reschovszky Mór mint sógorai. Löwinger Lázárné, szül. Ofner Nina, Löwinger Salamonné, szül. Kulka Matild, Löwinger Samuné, szül. Neiner Netti, Löwinger Albertné, szül. Schatteles Cecília, Donát Jánosné szül. Steimnitz Malvin, Steimnitz Sándorné, szül. Klein Jenny, Steimnitz Gyulané, szül. Kriszhaber Anna mint sógornők.

Apáczárdá Aradon?

— A pénzügyőri biztosági hivatal áthelyezése. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 12.

Fővárosi tudósítónk a napokban a pénzügyminisztériumban arról értesült, hogy Róka József pénzügyigazgató a pénzügyőri laktanya áthelyezése ügyében felterjesztést intézett a minisztériumhoz. A felterjesztés szerint a Kápolna-utca 7. szám alatti pénzügyőri laktanya már nagyon rozoga, úgy, hogy céljához meg nem felelhet. Mint hogy pedig új épület emelése nagyon költséges volna, a pénzügyigazgató azt javasolta, hogy az állam vegye meg a Széchenyi-utcai Domonkos-féle házat a hivatalokat meg a pénzügyőri laktanyát ott helyezze el. A Domonkos-féle házáért a tulajdonos 150 ezer koronát kért, de hajlandó lett volna a mostani pénzügyőri laktanyát ötvenezer koronában elfogadni.

A pénzügyminiszter leiratában az előterjesztést elutasította, a Domonkos-féle házat pedig azóta a nagyváradi házvásárló konzorcium megvette 140 ezer koronáért.

Munkatársunk ma ez ügyben felkereste Róka József pénzügyigazgatót, aki kijelentette, hogy a pénzügyminiszter nem helyeselte a felterjesztést és újabb javaslatot kér annak a megjelölésével, hogy a mostani épület renoválása, esetleg új épület emelése mennyibe kerülne. Tudomás van a pénzügyigazgatónak, hogy arra az esetre, ha a pénzügyi laktanyát más helyre vinnék, a telket egy apáczárdá építésére akarja megszerezni.

A mi értesülésünk szerint a pénzügyminiszternek az a véleménye, s ezt már illetékes helyen előszóval ki is fejtette, hogy a pénzügyőri biztosság mai hivatalának átalakítása horribilis összegbe kerülne és ezt nem tartja célravezetőnek, hanem új épület emelését kívánja. Ez esetben a régi épületet megfelelő árban Lakatos Ottó minorita rendfőnök közbenjárása mellett megvásárolják apáczárdának. Az apácák részben ápolói, részben tanítónői, oktatói hivatást töltenének be.

Hogy az apácák ápolói teendőket végezzék, az ellen senkinek se lehet kifogása, mert ezt a hivatást kitünően teljesítik mindennél; azonban Aradon semmi szükség sincs arra, hogy bármelyik iskolában is apácák neveljék a jövő nemzedéket.

Az angol királyné magyar rokona.

— Fráter Loránt a koronázáson. —

*

Junius hó utolsó harmadában világraszóló, fényes ünnepek közt fog végbemenni Londonban az új angol királyi pár V. Györgynek és Teck Mária hercegnőnek megkoronázása.

E hó 20-án kezdik és nyolc napon át folytatják a káprázatos ünnepek sorozatát. Megjelennek az ünnepeken földgömb csaknem valamennyi államának, illetve uralkodójának képviselői, s ott lesznek, fényes kíséretükkel a hatalmas angol birodalom összes alkirályai és napkeleti maharadszái.

Meghívták ezeket az ünnepekre az angol királyi ház valamennyi családtagját is, és ezek között egy magyar országgyűlési képviselőt is.

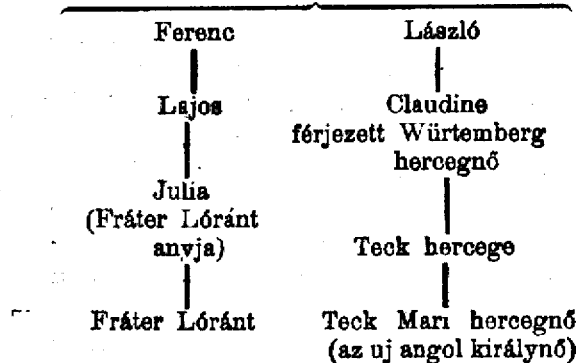
Ez a magyar képviselő Fráter Loránt, az országos híru dal- és zeneköltő, népszerű magyar honatyja. Fráter Loránt ugyanis azon a címen kapott meghívást az angol királyi pár koronázási ünnepeire, mert ő anyai ágon rokonságban van az új angol királynéval, aki született Teck hercegnő.

Teck Mária hercegnő pedig apai ágon egyenes leszármazottja Hrédey Ferenc gróf magyar főurnak, aki a tizenhetedik században Erdély fejedelme és rengeteg uradalmak birtokosa volt.

Ennek a Rhédey Ferencnek másik ágon való leszármazottja viszont a parlament hegedűse, Fráter Loránd képviselő, aki ekként harmadizigleni unokatestvére a most megkoronázandó angol királynének.

A családi leszármazást és vérrokonságot Fráter Loránt és Teck Mária királyné között egyébként az alább következő családfa ábrázolja a leg-hitelesebben:

Gróf Rhédey Ferenc
(1621—1693.)

A fenti ábra szerint V. György angol király neje, született Teck Mária hercegnő harmadizigleni unokahuga Fráter Lorántnak.

A népszerű képviselő, aki tudvalevőleg Plósz Sándor volt igazságügyminiszter és a nemzeti munkapárt egyik vezér-notabilitásának a veje, nagyon megörült az angol királyi pár atyafiság megtisztelő meghívásának és elhatározta, hogy e hó 18-án elutazik az angol fővárosba és részt vesz fejedelmi rokonai megkoronázási ünnepeiben. Fráter Lorántnak a királyi ház tagjai sorába jöltek helyet.

Az ünnepség lezajlása után angol királyék magyar atyafia — tulajdon szavai szerint — sietve fog hazatérni, hogy méltóképpen kivége a maga részét az „átkos” véderőreformjavaslatok elleni küzdelemből.

SPORT.

+ Az AAK. old-boys csapata Temesvárot. Szakadó esőben inkább vízpolónak nevezhető kedves és mulatságos játék részesévé tette a Temesvári Atl. Klub a temesvári közönséget azzal, hogy az Aradi Athletikai Klub „Vénfiuk” csapatát, a játékból kivénülteket látta vendégül s a saját veterán football játékosával football

mérkőzést tartott. A lehetetlen helyzetek nem egyszer ragadtak hangos kacagásra a mindvégig lelkesen tüntető közönséget. Játékban látuk a mult idők nem egy kiváló játékosát s éveken át tartó pihenés után is a többek között Gaál Zoltán oly játékot produkált, hogy az I. csapatba való visszaállítást érdemelte ki. Az eredmény különben 6 : 2 volt Arad javára.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Rátkai Márton vendégszereplése a Nyári-színházban. Az első hétnek kétségkívül legérdekesebb eseménye lesz Rátkai Mártonnak, a Magyar Színház tagjának vendégszereplése. Rátkai két legjobb szerepében fog fellépni. Kedden a Szép Heléna operettben Menelausz királyt játssza, míg szerdán a Hivatalnok urak Róth bácsiját adja, amely alakításával legutóbb Aradon nagy sikert aratott. A kedd és szerdára hirdetett Utánam és Bolond című darabok előadása így elmarad.

* Pepi Weiss keddi vendéjátéka iránt szokatlanul nagy érdeklődés nyilvánul meg. A hétfői vendégszereplés óriási sikeréből ítélve előre látható, hogy Pepi Weiss keddi és szerdai fellépése iránt is igen nagy lesz az érdeklődés. Már ma is történtek előjegyzések a keddi és szerdai előadásra, épen ezért a közönség kényelme érdekében ezután kéri Heltai a kabaré látogatóit, hogy úgy a keddi, mint a szerdai előadásra jegyezzék elő jövetelüket Ingusz könyvkereskedőnél, ahol jegyeket is lehet kapni, vagy a Központi-szálloda portásánál. Az európai híru komika vendéjátékán kívül élénk érdeklődés nyilvánul meg a többi szereplők iránt is. Főképpen Szécsi Magda, a kabaré kedvence, Heltai Jenő szoknyanadrág kosztümben énekelte pompás, aktuális strófái, a hétfőn bemutatkozott Collin mester illuzionista rendkívül érdekes, ügyes mutatványai. Kovács Andor szellemes kupléi, Garas Márton komoly, drámai előadása, továbbá Körmendy Ilonka, Nora Flóra, Izmay Olga, Glück, Sziklai Benő stb. kitűnő játéka, nívós, művészi előadást produkálnak. A keddi és szerdai előadás helyérei: fentartott hely: 4 korona, I. hely: 3 korona, II. hely: 2 kor.

* Az elűnt örökös. Zseniális ügyesség-gel, körmönfont ravasz-sággal véghezvitt gaztett tartotta néhány hónappal ezelőtt New-York milliomos-negyedét. Miss Mabel Rawenswood, dúsgazdag milliomosnő közvetlen esküvője előtt titokzatos módon eltűnt. A new-yorki rendőrség óriási apparátussal látott a kutatás után, de hiába. A kétségbeesett család végül Garrickhoz, a hírneves detektivhez fordult, aki csodálatos zsenialitással hamarosan kibogozta a bűntett szálait. Egy levél adta meg a nyomot, amelyből kiderült, hogy Mabel az örültek házában sanyalódik. Az élőhalottak házában pedig Clark dr., a család „barátja”, Mabel vagyonának gondnoka záratta a szerencsétlen leányt, hogy a több mint félmillió dollárnyi sikkasztását elpalástolja. Garrick örülteket tetette magát, bejut az elmeorvosintézetbe, s egy barátja segítségével irtózatos küzdelmek után kiszabadítja Mabelt. A mítsem sejtő Clarkot pedig a család szemeláttára leleplezi és rendőrkézre adja. Ezt a csodálatos, remekbe szült mozgóképét mutatja be az Apolló-színház kedden utoljára. Eme nagy érdeklődéssel kísért, nagy tetszést aratott képen kívül a műsor minden száma egy-egy fényes produktuma a kinematográfának, amelyek a közönségben nagy feltűnést s méltó, megérdemelt sikert keltettek. 177

* Egy görbe éjszaka. Ellenállhatatlan humor jellemzi az Uránia színház Egy görbe éjszaka című képét. Három kikapós férj lehetetlen kalandok után hölgyeikkel az egyik hölgy lakására megy, ahol folytatják az orgiát. Az egyik feleségének többször elutasított imádója tudomással bírván a férjek kirucanásáról siet imádjának besugni az orgiát. Három bős feleség ront be azután a kis nők lakására és a részeg férjeket számtalan ütleget kíséretében dirigálja haza. Otthon kinos vergődés után kerülnek ágyba a lumpok és a feleségek csak a nap pirkadásával bocsájtanak meg a kikapós uraknak. Harsogó kacagás kíséri a pompás képet, mely úgy ötleteiben, mint

fényes kiállításában egyike a legnagyobb-szerűbb mozgóképnek. Az Uránia új műsora különben is rendkívül gazdag szenzációs mozgóképekben és méltán érdemli meg a közönség legnagyobb támogatását. 175

A repülés újabb halottjai.

— Az aviatika eseményei. —

Távirati tudósítás.

Arad, június 12

Wiener-Neustadtban ma kezdődött meg a három napra tervezett repülőverseny, melyet azonban alig egy órával megkezdése után, egy borzalmas katasztrófa hirtelen be is fejezett.

Már hetek óta hirdették hatalmas plakátokon a ma kezdődő versenyeket, amelyekre Bécsből és a környékbeli fürdőhelyekről óriási közönség gyűlt Wiener-Neustadtba. Az idő is kedvezett a versenyeknek. Ragyogó napsütés volt egész délután és szinte teljes szélesend. A késő délutáni órákban az aviatikusok egymásután tolták ki gépeiket a hangárokból és emelkedtek a magasba. Csakhamar öt-hat gép keringett a levegőben.

Egymásután gurultak ki a hangárokból az aeroplánok: a két Warchalovszky, Illner, Bier főhadnagy és egy magyar aviatikus, Székely Mihály. Székely, aki csak szombaton kapta a pilóta-diplomát, repült fel elsőnek monoplánjával. Sima start után nemsokára már 150 méter magasságban volt és megkezdte az első kört. Az egész közönség őt figyelte és mikor a tribünök előtt elröpült, zajos ovációban részesítették. Egymásután indultak a Warchalovszkyak, Illner és Bier és mindannyian szép repülésekkel gyönyörködtették a közönséget.

Hat óra tájban emelkedett fel Wiesenbach Vince luxemburgi aviatikus, aki csak a minap tette le a pilótavizsgát maga szerkesztette gépén. Néhány kört irt le a levegőben, majd hirtelen oldalt billent a gép és lezuhant. Wiesenbach kirepült a gépből, s attól mintegy harminc méternyire távolságra mozdulatlanul terült el a földön. A gép mélyen belefuródott a földbe. A mentők nyomban odasiettek a szerencsétlenül járt aviatikushoz, aki azonban, — még mielőtt orvosi segítségben részesült volna, — meghalt. Holttestét lepedővel letakarták és bevitték a hangárjába.

A katasztrófa a tribünöktől igen nagy távolságra történt, úgy, hogy a közönség nem is vette észre. Csak akkor terjedt el a történetek híre, amikor az aviatikusok hirtelen egymásután leereszkedtek a levegőből s beszüntették a versenyt s a rendőrség kitűzette a fekete lobogót, annak jeléül, hogy súlyos baleset történt. A katasztrófa híre rendkívül nagy konsternációt keltett a közönség körében.

Johannisthalból jelentik: A B. Z. am Mittag és egy francia nagy napilap összeállott, hogy félmillió díjat tűzenek ki egy berlin-párisi repülőversenyre. Időközben megszólalt a francia-gyűlölet s a versenyből nem lett semmi, a berlini újság maga rendezte a mérkőzést, a melynek tegnap, vasárnap, reggel 5 órakor volt a startja. A távolság 1854 kilométer Berlinton Magdeburgon, Schwerinen, Hamburgon, Kielen, Lüneburgon, Hannoveren, Kasselen át vissza Berlinbe. Hozzávetőleges számítás szerint félmillió ember ment ki a starthoz.

A husz nevező versenyző közül tegnap reggel 5 órakor hét aviatikus állt a starthoz, a többiek az erős szél miatt elhalasztották felszállásukat.

Elsőnek Lindpaintner emelkedett föl 5 óra 13 perckor és délután 2 óra 7 perckor szerencsésen leszállott utasával Magdeburgban. A második startoló, Hans Vollmüller csak Potsdamig jutott. Reichard Ottó pedig a Magdeburg mel-

leti Burgig. Schauenburg szintén utassal indult és Brandenburgban szállott le; az ötödik Müller Károly volt, Genthinben szállott le. Ugyan- csak utassal versenyzett König Brunó, de ő csak Gallwitzig jutott el, Thelen Róbert Burg közelében leszállott.

Még tegnap este akart startolni Jeannin, Büchner és még néhányan, azonban a szél erősödött és az ő startjuk mára maradt.

Ma hajnalban megismétlődött a tegnapi kép a versenytéren. Megint félmillió ember csődült ki. Három és négy óra között indult útjára Wettstein dr., aztán Loitsch, Büchner és Jeannin. Elsőnek Büchner ért Magdeburgba 7 óra 17 perckor, Loitsch Magdeburg előtt szállott le, Jeannin csak néhány kilométert tett meg, újból visszatért a starthoz s később ismét felszállott. Döhnisch 11 kilométerrel Magdeburg előtt a legnagyobb zivatarban tegnap este leszállott s ma reggel újból startolt és eljutott Magdeburgig.

Bécsből jelentik: Bier főhadnagy ma bejelentette az osztrák automobil-klubnak, hogy a Zeit Bécs-Budapest közötti repülőversenyére startolni fog. Bier, ha az idő szép lesz, holnap száll fel.

Inzultált

miniszteri tanácsos,

(Botrány a földmívelési miniszteriumban.)

(Saját tudósítónk telefonjelentése.)

Budapest, június 12.

Szombaton délelőtt a földmívelésügyi miniszterium harmadik emeleti folyosóján kinos és hangos botrány játszódott le. Ebers Károly miniszteri tanácsost, a számvevőség főigazgatóját nyilvánosan inzultálta Sarlós Ödön számellenőr. A fiatalember felpofozta a tanácsost és eltörte rajta az esernyőjét. A miniszteriumban ma természetesen másról sem beszélnek, mint erről a verekedésről. Sarlós rögtön elhagyta hivatalát, Ebers tanácsos pedig fegyelmi följelentést tett az affér hőse ellen.

Az ügy részletei ezek:

Déli tizenkét órakor történt a botrány. Ebers Károly miniszteri tanácsos 117. szám alatt lévő hivatalos helyiségéből átment a folyosó tulsó oldalára. A szomszéd ablakból, a számvevőségi segédhivatalból zaj, szóváltás hangzott. A tanácsos beszólt az ablakon:

— Csend legyen! Dolgozzanak az urak!

Majd amikor látta, hogy Sarlós az íróasztala mellett áll, még hozzátette:

— Sarlós ur, üljön le és végezze a dolgát!

A fiatalember, akinek kora reggel óta kellemetlenkedtek a hivatalában, felugrott és magából kikelve ordította:

— Ide dugott be a segédhivatalba, másolni és most azt kívánja, hogy a többiek munkáját is én végezzem!

— Mit beszél?

— Azt, hogy ön gazember, panamista!

Egyszerre csend támadt. A folyosókon és a hivatalokban hatvan-hetven ember előtt folyt le ez a szóváltás. Ebers a számellenőr elé állott. Sarlós felkapta a kabátját és a kezébe vette az esernyőjét; bizonyára távozni akart. De meggondolta a dolgot. Hirtelen kétszer arcul ütötte a miniszteri tanácsost, majd az esernyőjét emelte rá. Ebers a karjával védte ki az ütést. Az esernyő darabokra tört, az egyik szilánk sebet vágott a tanácsos arcán. Most már a többi hivatalnokok közbeléptek. Többen fojtogatni kezdték Sarlóst, úgy húzták ki a folyosóra, ahonnan lerugták a lépcsőn.

Ebers Károly miniszteri tanácsos főigazgatót,

a következőkben nyilatkozott a szombati botrányról:

— Valóban megtörtént ez a példátlan skandalum. Sarlós idegbeteg ember. Talán tíz éve szolgálja a miniszteriumot, de nem mult el év, hogy valami kellemetlensége ne lett volna. Két éve, már úgy volt, hogy el kell hagynia a szolgálatot. Akkor is botrányt inscenált, fel is függesztették az állásától, de tekintélyes emberek közbeléptek az érdekében. Egyébként hatósági orvossal megvizsgáltattuk az elmeállapotát, fél-évig szabadságon is volt. Már majdnem minden szakosztályban dolgoztattuk. Én megtettem ellene 5 excellenciájánál a fegyelmi feljelentést. Ennyit mondhatok.

A miniszteri tanácsos arcán hosszú kék folt van és a szeme alatt széles véraláfutás. Sarlós kalap nélkül távozott a hivatalából, azóta nem is látták...

Sarlós Ödön a harcias számellenőr a következő érdekes nyilatkozatban számolt be a botrány előzményeiről:

— Tizenkét esztendő is elmúlt azóta, hogy állami szolgálatba léptem. A számvetési szakra voltam képesítve. Az államszámvetési államvizsgát kitűnően tettem le. Így a földmívelésügyi miniszterium számvevőségéhez számtisztte neveztek ki. De mert nemcsak az elméletiekben, hanem a gyakorlati szolgálat terén is igen nagy igyekezetet fejtettem ki, csakhamar az előjáróm jóakarátát sikerült kivívnom. A szorgalomnak, a lelkiismeretes odaadásnak és pontosságának az volt a következménye, hogy strébernek tekintettek. Köztem és előjáróm közti jó viszonyt megzavarták ellenségeim. Iparkodtam kitérni ezen ellenszenv elől, elhelyezésemet kértem, de ezt az igazgatóm, Ebers Károly miniszteri tanácsos mindig megghiúsította. Végül egészségem is megrendült a folytonos hajsza alatt és akkor a szemmel láthatólag beteg emberrel még állatiasabban bántak el. Osztrácl-ról-osztályra helyezték át. Része volt ezekben az embertelen üldözésekben annak is, hogy én komolyan fogtam fel kötelességemet. A vagyongazdálkodási törvények és szabályok pontos betartására ügyeltem ott, ahol megrögzött léha gyakorlattal állottam szemben. Azt akarták, hogy pusztuljak a miniszteriumból, mert utjukban voltam. Legjobban Ebers miniszteri tanácsos agyarkodott ellenem.

VÁROS ÉS MEGYE.

Folytatólagos sorrendje az Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottságának. 1911. évi június hó 14-én d. u. 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésében a tárgyalás alá kerülő ügydarabok n. k.: 47. Brandeis és Pollák Sándornak téglagyár céljaira telekvétel iránti kérelme. 48. Az aradi „Maros Evezős-Egyet”-nek kérelme aziránt, hogy a város az új telepének felépüléséhez szükséges tőke egy részéért szavatosságot vállaljon. 49. A tanács jelentése a Weitzer János-féle alapítvány alapító leveleinek jóváhagyása tárgyában. 50. Az aradi világitási és erőátviteli részvénytársaság és a központi gáz- és villamossági részvénytársaság együttes kérvény a légszuszvilágítási szerződés átruházása tárgyában. 51. Kotsis Lajos felebezése a külvárosi csatornák házi vezetkeinek elkészítése tárgyában kiadott 11102/1911. számú tanácsi határozat ellen. 52. Munkácsy János segéd-tiszt kérvénye rendkívüli fizetés előleg utalványozása iránt. 53. Györgyössi Ödön segéd-tiszt kérvénye gyógykezelésére céljából segélyben való részesítése iránt. 54. A polgármester indítványa „Fa”-utca régi nevének visszaállítása és a „Fejsze”-utcának „Urban Iván”-utcának való elnevezése iránt. 55. Mittner István adótiszt kérvénye 3 havi fizetésének rendkívüli előleg címén való utalványozása iránt, egészségének helyre állítása céljából. 56. A tanács előterjesztése Aradváros közönsége és az aradi I-ső gőztégla, cserép és anyag-árugyár részv. társaság között kötött területvételei

szerződés jóváhagyása iránt. 57. A tanács előterjesztése a tervbe vett polgári leányiskola kibővítési munkálatával kapcsolatos 90.000 korona költségnek kölcsön útján való mikénti beszerzése iránt. 58. A tanács előterjesztése Arad szab. kir. város közönsége és Mosóty István között telekfelosztás iránt kötött szerződésnek jóváhagyása iránt. 59. A tanács bemutatja a keresk. miniszter által jóváhagyott 1911/12 évi törvényhatósági utadó költségvetést. 60. Az építkezési bizottságnak jelentése a kultusz palotánál felmerülő több kiadásokról.

Prohászka könyvei indexen.

— Munkában a jezsuiták. —

Távirati tudósítás.

Arad, június 12.

Egyre jobban kiélesedik az ellentét a hivatalos egyház és haladásra hajló, felvilágosított hívek között. A Vatikánból megindult a harc, a melynek éle eleinte a protestánsok ellen fordult, később azonban szinte féktelen haraggal támadta a pápaság a hívek és a papság körében elterjedt liberálisabb gondolkozást, a modernizmust. Ennek a beteges láznak most megdöbbentő eredménye van, az index kongregáció Prohászka Ottokár püspöknek három munkáját a tiltott könyvek sorába iktatta, amelyeket katolikus embernek nem szabad olvasnia.

Az indexre való helyezés már csak fejleménye annak a hajszának, amely nemrégiben indult a kiváló tehetségű székesfehérvári püspök ellen. Többször megemlékeztünk már arról, hogy a budapesti jezsuiták — különösen Tomcsányi páter — Prohászka püspök ellen valóságos hadjáratot indítottak a hirhedt *Vigilantia-bizottságban*. Akkoriban nem sikerült tervük. Rómában meg sem hallgatták a bizottság jelentését. Új aknamunkáról kellett hát gondoskodni. Rómában természetesen nem ismerték Prohászka műveit, melyeket ezek a jóakarók lefordítottak olaszra és beküldték az index-kongregációnak keményhangu feljelentéssel.

A fordítás valószínűleg úgy készült, hogy kiélezték benne azokat a részeket, amelyeket itthon is fejesóválva hallgat néhány nagyon maradi pap. Másként nem képzelhető el, hogy a művészi formájuknál fogva is hatalmas művek indexre kerülhettek volna. A rendkívül elhírtelenkedett döntés részletei ezek:

Az index-kongregáció határozata alapján dekrétum jelent meg, amely Prohászka Ottokár székesfehérvári püspöknek a következő három munkáját,

1. Az intellektualizmus tulhajtásai,
2. Modern katolicizmus,]
3. Békességet!

című műveket, az Index Librorum Prohibitorum listájára fölvtették. Ezeket a könyveket a döntés publikálása után katolikus embernek olvasnia nem szabad.

Prohászka püspök egyik indexre tett könyvéből, a gyönyörű magyarsággal megírt és esodás elmélyedéssel megírt Intellektualizmus tulhajtásaiból közöljük az alábbi három inkriminált töredéket:

Az élet nem fér semmiféle vaskalap alá. Amit eredeti szellem és élet és lelkesülés teremt, az hagyományos sablonokba sohasem fér el. Új érzésekből fakadó énekeket nem lehet régi nóták kottáira szedni. Ez nem annyit jelent, hogy nincs ismeret s hogy nincs az ismeretben értelmi tartalom és igazság, ez nem lemondás és szkepszis, hanem igenis annak a meggyőződésnek a hitvallása, hogy az élet és a világ fölényesebb, mint minden fogalom és szisztéma.

Nekünk nincs sajátos fogalmunk istenről, lélekről, szellemi világról, mert a mi fogalmaink

mind az anyagi világból valók. De bármennyire tudom is, hogy összes fogalmaim istenről és a lélekről csak analógiák, mert voltaképp az anyagi világból valók, azért mégis szinte lehetetlenség elkerülnöm, hogy darabos fogalmi elemekkel dolgozván, az életet, a lelket, ne mechanizáljam s bármennyire óvakodom, nem kerülhetem el, hogy az anyagi mechanikus összetétel meg ne érezzék a szellemiokről való fogalmalmon.

Az alakításban van az élet sulypontja és ez alakítást nekünk kell kézbe vennünk. Nekünk azért, mert a mi világunk ránk vár, mint megteremtőre és kialakítóira. A mi világunk ugyanis nincs készen, az nincsen adva a természettől, minthogy az a fölszabadított formák világa... Ennek a formákat alakító és belső világot teremtő akciójának tulajdonképeni elve a szabadság. Páratlan elv, amilyen több nincs.

HIREK.

Koleragyann Budapestén.

— Riadalom egy rendőr körül. —

— átvirati tudósítás.

Budapest juu. 12.

Kolera Budapestén! Ez a riasztó hír röppent ki ma a fővárosi rendőrségről. Egy rendőr ellenőr, Somogyi István, aki az állami honc-tani hivatalhoz van kirendelve agnoszkálásra, szombaton váratlanul megbetegedett. Irtó főfájás, hányás, fatális rosszullét lepte meg, úgy hogy szolgálati helyéről azonnal az Ernő-utcai rendőr kórházba kellett szállítani. Itt megállapították, hogy a rendőr koleragyannus és azonnal átvitték a járványkórházba, a rendőrlaktanyát pedig sürgősen fertőtlenítették. Lickl Géza rendőrfőparancsnok megtiltotta a tolonház és a kerület rendőreinek, hogy a laktanyába vizszatérjenek mindaddig, amíg ott a teljes és tökéletes fertőtlenítés megtörténik. Az ügyet erősen titkolták, annál erősebben nőtt a veszedelem gyanuja. Ma délben aztán azt a megnyugtató közlést teszi a rendőrfőparancsnokság, hogy a diagnózis téves. Tüzetes vizsgálat megállapította, hogy Somogyi rendőrellenőr közönséges bélhurutban betegedett meg és így további intézkedésre nincs szükség. Somogyit erre visszavitték a rendőr-kórházba.

Ujvidékről jelentik: Tekintettel a konstantinápolyi koleramegbetegedésekre, a belügyminiszter táviratilag elrendelte, hogy a Konstantinápoly felől jövő vonatokat Ujvidéken megvizsgálják. Az orvosi vizsgálatot már az éjjel megkezdték. A városi tanács megkereste a budapesti jobbpárti üzletvezetőséget, hogy az esetleges betegek részére egy teherkocsit engedjen át, míg azok a járványkórházba szállíthatók lesznek.

Triesztből jelentik: A Cunard Line „Saxonia” nevű oceángőzösét, a melyen a múlt hétfőn egy magyar származású amerikai visszavándorló kolerában meghalt, tegnap délután négy órakor a vesztegzárból szabadjára bocsátották. Az utasok és a hajó személyzete egészséges. Még rövid ideig orvosi felügyelet alatt fogják tartani az utasokat, noha most már nem fenyeget veszély. A kórházban még 26 gyermek fekszik, a kik, ugyancsak a Saxonian jöttek New-Yorkból és a múlt héten kanyaróban megbetegedtek.

— A főrendiház új alelnöke Budapestről jelentik: Mint a Pester Lloyd értesül Kemény Kálmán br. főrendiházi alelnök állásáról lemondott és a király helyére Josika Sámuel br. volt személye körül a minisztert nevezi ki. A kinevezés a hivatalos lap egyik legközelebbi számában fog megjelenni.

— Vass Bertalan székesfehérvári főigazgató? A székesfehérvári tankerületi főigazgatói állást mely Várady Károly halálával megüresedett, már a legközelebb betöltik. Az állásra — mint Székesfehérvárról jelentik — Vass Bertalan nagyváradi tankerületi főigazgató a jelölt. Ha azonban ő a kinevezést nem fogadná el, úgy a tankerület új főigazgatója Horváth Balázs dr. premontrei kanonok, jelenleg a kassai konviktusi kormányzó lesz. Eddig úgy volt szokás, hogy tankerületi főigazgatóvá főlvtva egyszer papot, másszor világi férfit neveztek ki. Ugy látszik, ezt a régi rendszert megváltoztatják, mert a nemrég elhunyt Várady Károly főigazgató helyére most ugyancsak papot fognak kinevezni.

— Vizsga a honvédkaszárnyában. A június hóban folyó vizsgálatok során bizonyára a legérdekesebb az, melyet hétfőn délután 3—4-ig a honvédkaszárnyában a Kölcsey Egyesület rendezett. Az Országos Közművelődési Tanács anyagi támogatásával ugyanis a Kölcsey-Egyesület a 8. honvéd gyalogezred 3 ik zászlóaljában Aradon tanfolyamot szervezett az irni és olvasni nem tudó legénységnek. Huszonnégy résztvevővel nyitotta meg a tanfolyamot február 1-én Hauser Henrik őrnagy és Tabajdy Iván főhadnagy jelenlétében Varjassy Árpád a Kölcsey-Egyesület elnöke. Azóta hetenkint 4-6 órában tanította a legénységet Harmat Ferenc a Gizella-utcai állami népiskola tanítója. Nagy munkája volt, mert tanulói, kettőt kivéve, magyarárt sem tudó románok és cigányok voltak, kik a magyar hangokat is nehezen tudták kiejteni. Már március 15-ikén fényes elismerésben részesült Harmat honvédkaszárnyában Barta-vári Bartuska Miksa honvédtábornok részéről, aki a századparancsnokok előtt fejezte ki megelégedését és megígérte, hogy e hasznos intézménynek továbbfejlesztését szívesen fogja támogatni. A hétfői vizsgálat Hauser őrnagy Csapó főhadnagy és Szöllösi István előtt folyt le Krenner Miklós dr. elnöke alatt. 19 legény volt jelen, mert a többi időközben elhelyezték. Valóságos meglepetés volt az az erős igyekezet, amellyel a legények 4 havi munkájuk eredményeként folyékonyan olvastak ez alkalomra beadott ABC könyvekből és irtak a táblára. Irkájukban végzett munkájuk is a tanító és a tanulók kitartó munkájáról tanuskodott. A bizottság arról is meggyőződött, hogy az olvasottakat az idegen ajkuk meg is értették. A vizsgálat befejeztével Krenner Miklós dr. elnök megdicsérte a katonákat és a Kölcsey-Egyesület nevében megköszönte Hauser őrnagnak azt a megértő támogatást, melyben a honvédtisztek a lelkes, kitűnő tanítót részesítették. A legénységet tanulni vágyásában mindig buzditó őrnagy megköszönte az eredményes munkát. A jövő tanfolyam — mint velünk közlik — már november végén fog kezdődni.

— Parkünnepély Soborsinban. A magyar Szent Korona Országos „Vöröskereszt Egylete”-nek soborsini fiókja saját kórházalapja javára Soborsinban, július 9 én délután 2 órakor az uradalmi parkban Öngyméltóságai kéthelyi gróf Hunyady Károlyné elnök és kéthelyi Hunyady Károly gróf társelnök védnöksége alatt tombolával egybekötött nagyszabású Parkünnepélyt rendez. Népünnepély, automobilozás, kocsizás, lovaglás, csolnakázás, halászat, cél- és díjlövészet, tekepálya. Csalogány-csárda, cukrászda, pezsgő-pavillon. Jutanyos és szabott árak. Minden tombolajegy nyer. Este 9 órakor táncmulatság a nagyvendéglő összes termeiben. Belépti-díjak: személyjegy 1 korona, családjegy

2 korona. Felülfizetéseket köszönettel fogad és hirlapilag nyugtáz az elnökség.

— Urbán Iván-utca. A szerdán tartandó törvényhatósági bizottsági közgyűlésnek ismét alkalma lesz, hogy Arad város főispánjának tiszteletreméltó személye iránt mindig szívesen tanúsított elismerésének újból jelét adja. Varjassy Lajos polgármester ugyanis azzal az előterjesztéssel járul a közgyűlés elé, hogy a törvényhatóság helyezze hatályon kívül egy régebbi határozatát, melylyel a Fa-utca nevét megváltoztatva Urbán Iván érdemeit méltánylandó, az ő nevével diszítette az utcát és a Fejsze-utcát nevezze el a főispán nevével. Ezt a helyénvaló indítványt az a körülmény szülte, hogy a Fa-utcában csupán négy lakóház van és nincs is kilátás arra, hogy ott több keletkezzék, mert az utca egyik felét egész hosszában lefoglalja, majd a Laendler-telep. Már pedig Urbán Iván Arad város körül olyan érdemeket szerzett, hogy nevének megörökítése az ő fáradhatlan buzgalmának ilyenmő megjutalmazása is csak akkor lehet megfelelő és méltó a város közönségéhez, ha az egyik legforgalmasabb utvonallal kapcsolódik egybe.

— Halálozás. Nagy részvét mellett temették el ma délután öv. Stengl Ignácét. A közbecsülésben állott matrónában Stengl Andor kir. iparfelügyelő édesanyját gyászolja.

A következő sorokat kaptuk. „Köszönetnyilvánítás öv. Stengl Ignácé ravatalára szánt koszoru megváltása fejében Adler Dániel és neje 10 koronát küldött az izr. árvaház javára. Kegyeletes adományukért ez uton nyilvánítja köszönetét az elnökség.”

Posevitz Gusztáv pankotai gyógyszerész Gyulán, ahova operáltatni vitték, hosszas szenvedés után meghalt.

Sulyos csapás érte Erdős Dező aradi állomásfőnök helyettesét. Klárka nevű 8 éves leánykája e hó 11-én rövid szenvedés után elhunyt. Kedden délelőtt 10 órakor a felsőtemetőben helyezik örök nyugalomra.

— Az aradi Westinghouse automobil-gyár szállításai. Ma vette át Budapestén a magyar királyi postaigazgatóság az aradi automobil-gyárban megrendelt postautomobilok egy részét. A kereskedelmi minisztérium tiz gépkocsi készítésével bizta meg a gyárat, melynek képviselőjében Stradford mérnök utazott Budapestre, hogy a gépek átvételénél jelen legyen. Hat gyönyörű postakocsit szállított ez ideig a kincstárnak az aradi ipartelep, melynek megrendelői között szerepel Budapest székesfőváros is. Hét kocsi készül részére és ezideig négyet már használatba is vettek. A főváros utcáin feltűnést keltenek az elegáns autók, melyeknek minden alkatrésze aradi munkások szakértelmét dicséri. A gyár Zselenski Róbert gróf, továbbá Ambrózy Béla báró részére és szállított autókat. Ez év első négy hónapjában több megrendelést kapott már mint tavaly az egész év folyamán.

— Csőd egy képviselő ellen. Debrecenből jelentik: A nádudvari kerület országos képviselője, Papp Elek ellen néhány hitelezője csődöt kért. Papp dúsgazdag ember volt s Karacson a polgármesteri tisztséget töltötte be három évtizeddel ezelőtt. A képviselőválasztások alatt vesztette el vagyont. Körülbelül ötszáz hold kitűnő földön gazdálkodott s csak gazdaságának mintaszerű berendezése megért 100 ezer koronát. Hogy fizethessen, ingatlanait eladta egy nagybecskereki kereskedőnek. Az összegből sikerült is hitelezői egy részét kielégítenie. Egy karcagi hitelezője azonban 10 ezer koronás követelése miatt a szolnoki törvényszékhez beadta a csődkérvényt, melyet tegnap tárgyaltak.

— Az Aradi Nemzeti Munkapárt aradi körében folyó hó 13-án kedden este fél 9 órakor, a folyó hó 14-iki (szerdai) városi közgyűlés tárgysorozataról elértekezlet lesz, amelyre a kör összes tagjai, valamint más érdeklődők ezuton hívatnak meg.

— Harmadik osztály a gyorsvonaton. Budapestről jelentik: Az utazó közönség és főként a kereskedelmi utazók körében nagy örömet fog kelteni a kereskedelmi miniszterium intézkedése, hogy a gyorsvonatokon is fognak III. osztályu kocsik közlekedni, természetesen korlátolt számban. Azonkívül bizonyos vonatkerületekre szóló bérletjegyek tekintetében így éppen a turisztikára és a kereskedelmi utazásra való tekintettel is jelentős reformokat fognak életbeléptetni. Az ide vonatkozó előmunkálatok már igen előre haladtak. De több nagyobb-szabású reformról is lesz szó a vasuti személydijszabások terén, melyet állítólag emelni akarnak.

— Öngyilkos hadapród. Budapestről jelentik: A honvéd Ludovika Akadémiában ma este kilenc óra után, mikor már a növendékek legnagyobb része lefeküdt, egyikük sötét folyosón Weinrich Henrik növendék a nagyenyedi református lelkész tizenkilenc éves fia szolgálati fegyverével agyonlőtte magát. A lövés zajára az intézet növendékei és tisztjei összefutottak, de a szerencsétlen fiatal emberen már nem lehetett segíteni. Weinrich magába zárkozott természetű, igen komoly fiatalember volt, aki barátaival is alig érintkezett s így nem lehet tudni, miért követte el végzetes tettet. Az éjjeli órákban a fővárosi rendőrség és a katonai hatóság között nézeteltérés merült fel aziránt, hogy ki illetékes a nyomozásra s azért az öngyilkos fiatalember holtteste egész éjjel ott hevert az intézet folyosóján.

— Veszett macskák garázdálkodása. Nagyváradról jelentik: Kun Frigyes közöshadseregbeli százados feleségét tegnap este az udvaron két veszett macska megmarta. Az egyik veszett macskát azonnal leütötték, a másik azonban elmenekült egy közeli nyaralótelepre és ott a vendéglőst, feleségét, szobaleányt, szakácsnőt és hat vendéget megmarta. Az egyik megmarta vendég Nádasy János a marás után eltűnt s a rendőrség most erősen nyomozza hollétét, nehogy tovább vigye a veszedelmet. A megmarta embereket Budapestre szállították a Pasteur intézetbe, a rendőrség pedig úgy a kutyákra, mint a macskákra negyven nap zárlatot rendelt el.

— Kézimunka és rajzkiállítás. A polgári leányiskola kézimunka és rajzkiállítása megnyitott. Nyitva van délelőtt 8-tól—11-ig, délután 3-tól—6-ig e hó 20-ig bezárólag. Szülők és érdeklődőket szívesen látnak.

— Családi dráma. Fiuméből jelentik: Egy Hegedűs Istvánné nevű asszony a férjétől különválva, Kalmár János szabómesterrel állt össze. Az ismerősök pletykája miatt azonban Kalmár folytonosan féltékenykedett az asszonyra és állandó volt közöttük a perpatvar. Ma is heves jelenet volt közöttük, amiért az asszony harmadik emeleti lakásuk ablakából le akart ugrani, de ezen szándékában Kalmár megakadályozta. Később azonban, mikor a férfi a másik szobában időzött, az asszony mégis kiugrott az ablakon. Koponyacsonttöréssel haldokolva szállították kórházba. Kalmár, mikor a kórházban meghallotta, hogy az asszony menthetetlen, revolvert rántott és megsebesítette magát. Az egyik ápoló ki akarta csavarni kezéből a revolvert, amely dulakodás közben ismét elsült és az ápolót súlyosan megsebesítette.

— Egy híres cukrász halála. Budapestről jelentik: Weisz Béla cukrász, aki néhány hónappal ezelőtt családi perpatvarával foglalkoztatta a nyilvánosságot, tegnap este meghalt. Halála előtt kibékült feleségével, akit kedvese miatt elűzött a háztól. A múlt héten összeesett az utcán s testvére lakására vitette magát. Ott aztán sirva könyörgött, hogy vigyék a felesége lakására.

— Nagyon megbántottam azt a szegény asszonyt — mondta — s nem tudok meghalni amíg meg nem bocsájt nekem.

Kívánságát teljesítették. Elszállították a felesége lakására, a hol tegnap este szívizületében meghalt.

— Születések, halálozások és házasságok. Az aradi anyakönyvi hivatalban e hó 12-én a következő születéseket, halálozásokat jelentettek be és házasságot kötöttek: Született: Sztoja Simon cipésznek Márta nevű leánya. Probszt Béla gyermekkórházi gondnoknak Mihály nevű fia. Csipai István napszámosnak Anna nevű leánya. Meghalt: öz. Zavracsán Józsefné, 75 éves magánzónő. Erdős Klára 8 éves leány. Csatha Irén 10 éves leány. öz. Stengl Ignáczné 71 éves magánzónő. Házasságot kötöttek: Mausz Károly lakatos Fernhoffner Karolinával. Ábrahám Károly szobrász Nagy Teréziával. Szeibert Péter cipész Gozsi Annával. Kukula György boltiszolga Hévízi Máriával. Guman Aladár mérnök Murásan Konstantiával. Fritz György földmives Lang Erzsébettel. Salamon Péter lakatos Nemes Ilonával.

— Lipik fürdőn a látogatottság már igen élénk és az igazgatósági szállodákban szobák már csak korlátolt számban állnak rendelkezésre, ezért célszerű, ha a fürdőhasználatra oda utazni szándékozók, megfelelő szobák fentartásáról idejében gondoskodnak. Levelek a fürdőigazgatósághoz intézendők.

— Adomány a siketnéma tanintézetnek. Müller József műfestőgyár tulajdonos ma megjelent Varjassy Lajos polgármesternél és a maga, valamint neje nevében kétszáz koronás adományt nyújtott át azzal a kéréssel, hogy a polgármester azt a siket néma iskola céljaira használja fel. A polgármester meleg szavakkal köszönte meg a jószívű adományozó nemes cselekedetét.

— Baleset. Kodreán Pável, Világosról Szőlőre utazott. A kalauz meglepedve arról, hogy a szőlősi őrháznál leszálló utasa van, nem figyelmeztette a motorvezetőt a megállásra és így a motor megállás nélkül tova robogott. Kodreán látva, hogy a motor Szőlőst elhaladta, hirtelen felszakította az ajtót és a teljes sebességgel menő motorról leugrott, de olyan szerencsétlenül, hogy fején súlyos sérüléseket szenvedett. Esmétetlen állapotban vitték a lakására, hol nagy betegen fekszik.

VITA FORRÁS

Biztos gyógyszer: gyomor- és cukorbetegnek készvény, hólyag- és vesebetegnek.

Félpohár VITA-forrás a gyomorerőst azonnal megszünteti.

A vállalat tulajdonosa: 1556

„CONSUM“ kereskedelmi részvénytársaság

Budapest, VI., Teréz-körút 4. Telefon 10—12.

Főraktár: Nagy Farkas cégnél Aradon.

Kapható minden jobb fűszerüzletben és gyógyszerárban.

— Tulzsfolt raktár miatt női börténkék, tenniszverők, sportcikkék, utazó bőröndök, utazó készletek, sétatobok s más cikkek mélyen leszállított árba lesznek eladva Hegedűs Gyula kefe, pipere, illatszerek és bődíszműáru kereskedésében Arad, Andrassy-tér 15. Telefon 506. 228

— 60 kötet könyvet havi 1 K. 40 f.-ért és 180 hangjegyet havi 2 K. 40 f.-ért ad kölcsönbe Kerpel Izó kölcsönző-intézete, Aradon. Ugyane e cégnél megjelent egy „Bélyegterítő vadomecum“, mely ügyvédeknek nélkülözhetlen. Ara K. 1.20. 2322

— Francia likőrök legbiztosabb készítésére, — házilág — a likőr aroma 1 üveg 60 fillér) Vojtek és Weisznál. 1450

KERESSÜK MINDENBEN A LEGJOBBAT!

Legyünk óvatosak az egészséges ivóvíz választásánál, igyunk és kérjük **Szántói** természetes sámindenütt — — vanyuvizet, mely gazdag, természetes szénásvartartalmánál és rendkívül szerezencés vegyi összetételénél fogva igen kellemes ízű, az egészségre nézve, ha-znos, elsőrangú.

ASZTALI és GYÓGYVIZ.

Bornak: FÜSZER.
Betegnek: GYÓGYSZER.
Egészségesnek: ÖVSZER.

2647

Főraktár: ARADON ÉLES ÁRMIN fűszerkereskedőnél.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Felmentett hitvesgyilkos. Győről jelentik: Marsall Pál győri vendéglős ez év februárjában agyonlőtte a feleségét, amiért ma ítélték fellette a győri esküdtszék. A mai főtárgyaláson beigazolódott, hogy az asszony részegeskedett és Marsall vagyonát elprédálta mire az esküdtek a vendéglőst a terhére rótt büncselekményben nem bűnsnek mondották ki s a bíróság ennek következtében felmentette.

§ Hamis esküvel vádolt lelkész. Déváról jelentik: A Barcsay Andor mandátuma ellen beadott petíció ügyében a tanúhallgatások alkalmával a koronatanu, Jubás Mihály veceli gör. kel. lelkész eskü alatt vallotta, hogy ő még csak nem is mondotta senkinek Barcsaynak azon állítólagos ígérését, amelyen, főleg a petíció alapult. Mivel nagy csomó tanunak esküvel megerősített vallomása határozottan tagadásba vette Jubás Mihály eskü alatti vallomásának igazságát, Beregszászi Árpád és társai Jubás ellen hamis eskü miatt a bünvádi eljárás megindítását kérték. A nyomozás megindult és a dévai kir. ügyészség Jubás ellen csakugyan vádiratot is adott ez ellen a lelkész felebezéssel élt. A dévai törvényszék vádtanácsa most Jubást hamis eskü miatt vád alá helyezte.

§ Achim gyilkosai. Nagyváradról jelentik: A Zsilinszky-fiúk bűnyügyében ma jelentős fordulat állott be. Tudvalevő, hogy a két Zsilinszky fiu a revolver vételének idejét illetőleg ellentmondásba került. Ma megjelent a gyulai törvényszéken Róth Ármín nagyszalontai vaskereskedő, aki könyveiből kimutatta, hogy a revolvert 1908. október 17-én adta el Zsilinszky Endrének.

§ Visszavont petíció. A Kuria első választási tanácsa, befejezett vizsgálat után június huszadikára tüzte ki Bathlen István gróf képviselő marosvásárhely-mezőségi mandátuma ellen benyújtott petíciónak folvtatólagos tárgyalását. Ma délelőtt azonban Tetétleni Ármín dr., a peticionálók képviselője a Kuriához intézett beadványában a kérvényt visszavonta.

TARKASÁGOK.

(Paraszt fejjel.) A multkor egy falusi család rándult fel a fővárosba. Az apa, az anya, meg a Jóska fiu. Szekeres gazda sek mindent megbámult, de különösen a villanyoskocsik keltették fel az érdeklődését. Amint ott áll a megállóhelyen, egyszerre csak rákiált Jóska: —

— Jóska te, vedd le csak a csizmádat!

Jóska csodálkozva teljesíti a parancsot. Szekeres gazda pedig odanyomja a csizmát a vonatvezető kezébe: —

— Hát csak izibe kondoktor ur, igazítsák meg a gyerek csizmája sarkát.

A kalauz mérgesen háritotta el a megbízást.

— Maga talán részeg? Nem csizmadia műhely ez.

Szekeres gazda megrázta a fejét.

SALAMANDER cipők elárúsítása.

Engelhardt-féle Kneip
SZANDAL-CZÍPŐK

1216 már megérkeztek.

Óriási választék tennisz-czipőkben.

A n. é. közönséggel tisztelettel közlöm, hogy a világhírű „SALAMANDER” gyártmányú cipők aradi kizárólagos egyedárúsítását sikerült megszerezniem. Forma, kiállítás és tartósság tekintetében a „SALAMANDER” cipők versenyen felül állanak, vételáruk pedig oly alacsony, hogy ma már mindenki kevés pénzért tartós és elegáns cipőt Egységárak: Hölgyek és urak részére 16 K. 50 f. luxus kivétel 20 „ 50 „

WEINBERGER JÁNOS, ARAD

e'sőrendű cipőáruháza.

Tessék a kirakatot megtekinteni. Telefon 312 szám.

— Nekem hiába beszél az ur. Hiszen — ki is van írva.

És nyugodt egykedvűséggel mutat rá a villamoskocsi tetején levő reklám táblára, melyen nagy vörös betűkkel ez van festve:

Weisz Márkus
Lábbeli Gyors Javítás
Talpalások. Fejlesztések.

(A szemtelen cseléd.) Ezekkel a modern eselésekkel nem lehet birni. A fizetésük akkora, mint egy miniszteri tanácsosé és amellett olyan nagy a szemtelenségük, mint a Gaurizankar vagy a Mount Everest. A multkoriban alkalmam volt kihallgatni két szerencsétlen cseléd tartó beszélgetését:

— Tudod drágám, — mondta az egyik — már régen gyanus volt nekem a dolog. Végzet akartam vetni és vasárnap este vacsora után, mikor az uram otthon volt, kimentem. Hát tényleg a sarokban ott ült egy férfi. Egy baka. Dühösen rá kiáltottam Julcsára:

— Mit akar itt ez a katona?
És ez az arrogáns perszóna a leghidegvérűbb szemtelenséggel felelt:

— Ez kérem szépen? Hát mit akarna? Enni akar nagysága kérem.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

= Nagyzerindi országos vásár. Az Arad-vármegye területéhez tartozó Nagyzerind községben a folyó évi szeptember hó 1-re eső országos kirakó és állatvásár ez évben kivételesen augusztus hó 31-én esütörtökön tartatik meg.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, június 12.

Kínálat, vételkérve megfelelő, 16 ezer mm. (—) 30 fillérrel magasabb.

As árak 50 kilónként számítva:

	Dél	3 órai
	árak	árak
Buza 1911. októberre	11.60—11.61	11.61—11.62
Buza 1911. áprilisi	11.92	11.94—11.95
Rozs 1911. októberre	9.56—9.37	9.37—9.38
Tengeri 1911. júliusra	6.93—6.94	6.95—6.96
Zab 1911. októberre	8.23—8.24	8.25—8.26

Budapesti értéktőzsde (Táv. jelentés).

Június 11.

Magyar aranyjáradék 4 ⁰ / ₀ ...	111.90
Magyar koronajáradék 4 ⁰ / ₀ ...	91.25
Magyar koronajáradék 3 ¹ / ₂ 0 ⁰ / ₀ ...	80.15
Magy. földteherm. kötvény 4 ⁰ / ₀ ...	91.75
Horvát szlapon földteherm. kötvény ...	94.—

Magyar nyeresémsorsjegy kölcsön ...	218.—
Tiszaszab. és szegedi sorsjegy kölcsön ...	151.—
Osztrák járadék papírban ...	92.45
Osztrák járadék ezüstbe ...	96.10
Osztrák járadék aranyban ...	116.50
Osztrák koronajáradék 4 ⁰ / ₀ ...	92.85
1880. évi osztrák államsorsjegy ...	161.—
Osztrák-magyar bankrészvény ...	19.42
Magyar hitelbank-részvény ...	822.50
Osztrák hitelintézeti részvény ...	644.—
Osztr.-magy.-államvasuti részvény ...	753.—
20 frankos arany (Napoleonkor) ...	19.—
Német birodalmi marka ...	117.45
London vista ...	240.10
Páris vista ...	94.87 ¹ / ₂
20 márkás arany ...	28.49

A Temesvári Lloyd-Társulat

terménycarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1911 Jun. 12

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos	11.20—11.25
76	11.30—11.40
77	11.45—11.50
78	11.50—11.55

Buza (Temesvári keresk. áru):

75 kilogrammos	11.5—11.20
Rozs	8.15—8.20
Arpa	7.95—8.00
Zab	8.70—8.80
Tengeri	6.50—6.55

Budapest-Köbányai sertéskereskedelem

— Jun. 12 —

Sertéslelétszám jun. hó 8. napján volt készlet 26538 darab, jun. 8. napján (olthatott) 10 darab, jun. 9. napján elszállított 250 darab, június 10 napjára maradt készletben: 26283 darab.
A h. sz. sertés üslet irányzata lanyha

Felelős szerkesztő:

Bolgár Lajos.

APOLLÓ SZÍNHÁZ

az Andrásy-téri új Lloyd-palotában.

Uránia Magyar Tudományos Színház aradi színpadjá

Ma, kedd 1911. június 13-án:

1. A szent föld. Természet után. — 2. A hegyek titka. Dráma. — 3. Tunisz. Gyönyörű természetutáni felvétel. — 4. Dr. Revöl kalandja. Dráma. — 5. Friczi és Fránczi. Komikus. — 6. Az éjfél gyorsvonat. Bűnügyi dráma. — 7. Náci, mint szolga. Nevettető. — 8. Az eltűnt örökös. Szenzációs dráma. — 9. Egy finom kis társaság. Kacagtató.

Holnap szerdán Az elrabolt milliommós. Szenzációs amerikai bűnügyi dráma.

Előadások délután 6 órától.

Utolsó előadás este 11 óráig.

Helyrak: Páholy filésenként 1 kor. Zárszék 1 kor. 1-6 hely 80 fillér, II-ik hely 60 fill., III-ik hely 40 fill.,

IV-ik hely 20 fill.

A hölgyek kéretnek a nézőtérben kalap nélkül megjelenni.

Műsort ingyen kapni a jegyszedőknél.

URANIA

mezőfőnykép színház.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma, kedd 1911. június 13.

1. Barletta. Látványosság. — 2. Méregpohár. Humoros. 3. Kisértés. Dráma. — 4. Ausztráliai mentő-iskola. Természet után. — 5. Egy görbe-est. Humoros. 6. A Tauern vasut. Természet után. — 7. Az elámitott vetélytárs. Komikus. — 8. A mexikói legenda. Dráma.

Előadások d. n. 6 órától kezdve este 11 óráig.

Helyrak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fillér, IV. hely 40 fillér, V. hely 20 fillér.

Ruhatár. — Buffet.

Az előadások tartama 2 óra.

NYILTTÉR.*

Világhírű
amerikai
és angol

sandalcipők

óriási választékban, előnyös
gyári áron árusít, csak 2541

Kutányi J.

Arad, Vörösmarthy-utca 1. Telefon 335.

MEGNYILT

Arad, Szabadság-tér 18.

Pénzt

jelzálog, amortisatio és váltó fedezetre földbirtokra és városi bérházakra legelőnyösebben közvetít

Szücs F. Vilmos

Aradon, Karolina-utca 8. sz. saját ház a Hókpostá mellett.

Apró hirdetések.

Minden szó 4 fillér, vastagabb betűvel 8 fillér. A legkisebb hirdetés 60 fillér

Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítódik. Minden szó 4 fillér, feltűnőbb szedéssel 8 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szavak a kéziratban aláhúzással jelzendők.

Zálogházból

Elváltott arany, ezüst- és gyémánt-árakat vesz és elad. **Farkas Streicher** Arad, Tökölly-tér 1. 2974

Uraim!

Ki volna hajlandó közös háztartásra lépni vagy segítő barátja lenni egy fess, 31 éves szőke özvegy nőnek. Szép háztartásom van. Levelek Arad, főposta „Igaz megbecsülés 31” jeligére kéretnek. 2584

Ki venne nőül

20 éves, csinos, teljesen egyedül álló árva leányt 400.000 korona vagyonnal? Csakis komoly ajánlkozók (ha vagyontalanok is) irjanak e címre: Fides, Berlin 18. 2519

Zii

Hogy van édes szívem? Gondol-e néha reám is? Várom sorait. Számtalanszor csókolja Er. 2628

Angol hölgy

Keres nyári állást. Cim Tagányi Arad. 2629

Rézkenport,

kénsót, sublimált kén, kénport és kénlapot, kékkövet készít és szállít bármely mennyiségben Dobiaschi J. és Dörner Testvérek, vegyi termék gyárai Arad. Telefon 165. 2577

Kiadó

Deák Ferenc-utca 39. számú újonnan épült házamban egy három szobás, egy két szobás, modern fürdő és egy 1 szobás lakás konyha, minden hozzátartozóval parkírozott udvarral november 1-re kiadó, a tervrajz megtekinthető ugyanott vagy Aczél-Péter-utca 2. Földszint. 2305

Keresünk vételre

modern könyveket, egész könyvtárakat. Ingusz I. és Fia könyvkereskedése Arad, Andrassy-tér 16. Monarch írógép. Képviseletből viszsamaradt teljesen új 650 K helyett 500 korona. 556

Szűster köpenyek

13 koronától feljebb, fekete, szürke és tegethof színben minden nagyságban kaphatók Hoffmann Sándor cégnél, Színház-épület. 1941

Két intelligens fiu

tanulónak felvétetik azonnal, vagy az iskolák végeztével. Dürr Gusztáv csemege, fűszer, ásványvíz kereskedésében Aradon. 2225

Jég

háztartási célokra naponta házhoz szállítva 6, 8, és 12 koronás havi bérletben megrendelhető az „Aradi jégtelep” jégyáránál Petőfi-u 7a. telefon 199 sz. 1828

Egy 2 szobás lakás

elköltözés miatt azonnal kiadó. Perényi-utca 4. 2643

Egy használt

igen jó karban levő Wertheim 3-as pénzszekrény eladó. Vasipar Részvénytársaságnál. 2644

Vas és fűszerhez értő segédet

és egy tanulót keresek. Hirschmann Márk Soborsin. 2627

Száraz tölgyfa

dongahulladék, fél ölenként olcsón eladó. Választó- és Uj-utcák között a Marosparton. 2645

A világhírű amerikai

„Vera” cipők Aradon egyedül Buchsbaum és Társa cégnél szereshetők be, kinek sikerült az egyedárusítást urak, hölgyek és gyermekek részére megszerezni. 1921

Használt írógépek

gyárilag javított állapotban bámulatos olcsó árban kiárusítatnak. Lukács Rezső, írógépüzlet Luther Márton-utca 1. szám. 2426

Confetti,

lampion, serpentin olcsó árban kapható Pichler Sándor könyv-, papír- és írószerekkereskedésében Arad, Szabadság-tér 1. sz. — Egyesületeknek tömeges vételnél árkedvezmény. 2551

Vizsgalapok

(elsőrendűek) százanként 95 fillérjével; vizsgai jutalomkönyvek nagy választékban kaphatók. Üzleti könyvek és irodai felszerelések gyári raktára, 100.000 kötetes kölcsönkönyvtár, 30.000 kötetes zenemű-kölcsönző intézet. Minden könyv és zenemű-ujdonságok raktáron. Vesszek egész könyvtárakat legmagasabb árakon. Kerpel Izó könyv és papírkereskedése. Aradon. 1451

Csinosan butorozott

szoba, fürdőszoba használatlalt, esetleg teljes ellátással kiadó. Cim a kiadóhivatalban. 2649

Bérbe-adandó

Boksze-Kontrató egy 57 holdas birtok lakás és hozzátartozó gazdasági épületekkel együtt 1911. okt. 1-én. Termőképessége megtekinthető. Felvilágosítást ad Borosjenőn Boros Péterné Fő-utca 57 2608

Csillárok, Villamos felszerelések

legolcsóbban 1874

Diamant-nál

Atzél Péter-utca 2. (az udvarban.)

Értesítem Arad város és vidéke hölgyközönségét, hogy még csak rövid ideig tartózkodok Aradon s a még raktáron levő nagyválasztékú

eredeti párisi trotteur női és leány kalapokat

melyek az utóbbi időben érkeztek, minden elfogadható áron kiárusítom. 2284

Átalakításokat és javításokat elfogadok.

Szíves pártfogást kér

MAISON RITSCHER

Salacz-utca 1. sz.

Nagymennyiségű**maculatura**

Jutányos áron

eladó.**Építetők figyelmébe!****Csobán Tivadar**

építészeti irodája.

Arad, Deák Ferenc-utca 20a. sz.

Van szerencsém értesíteni az építetők közönséget, hogy az építészeti téren mindennemű munkálatokat, úgymint:

tervezéseket, új építkezést, régi épületek átalakítását

ugy helyben, mint vidéken a legjutányosabb árban készik.

Tisztelettel:

Csobán Tivadar,

2631

építész.

Fürdő!

a Simai gőzfürdőben levő

uszoda

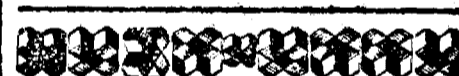
a nagyérdemű közönség rendelkezésére áll déli óráktól fogva. :::

Idényjegy 20 korona. 10 drb. abonnama 4 kor. 4 drb. abonnama 2 kor.

Gyermekek uszásra tanításáért és azok részére 20 K.

Lisztiszták,

36" francia örlőkövek teljesen felszerelve, trieurök, felvonók jó állapotban, jutányos áron kaphatók 2630

Dózsa Dezsőnél Pécskán.**A jó gazdasszony kérje****a „Dunstol-t”**

„Dunstol” szalicyl pótlására egyedül alkalmas és kitűnően bevált szabadalmazott gyümölcs konzerváló.

Kapható minden fűszerüzletben 10 és 20 filléres levél alakú csomagolásban. 2618

Raktár és képviselet: Szemző Ármin áruügynöknél Aradon Telefon 592. szám.

Napernyők óriási választékban, fekete félselyem ernyők 1.95.

Versenyen kívüli árak!

Selyem tafet-szoknya minden színben 5.50
 Moire selyem-szoknya 3.90
 Mosó alsószoknyák minden színben ... 1.60
 Reformfűzők 3.50

Nyári keztyük 20 krajcártól feljebb.

Remek szép réz karnis 1.75 a kirakatban látható. Vitrage rud 15, 18, 25 krajcár.

Csipke maradékok félárban.

Fehér, fekete, krema, drapp csipkék és betétek 50% árleszállítással kiárusítva, amíg ezen készlet tart. — Megtekinthető vételkenyszer nélkül.

Jól mosható ruhavásznak, remek színek, piros fehér és fekete is; métere 35 krajcár. Mosó delainek és cretonok legujabb mintákban ~~35~~ 30 krajcártól feljebb.

Selyem batisztok, 150 minta, olyan mint a valódi selyem, métere 50 krajcár.

Feltűnő olcsóság! női hosszú lüster-köpeny, tegethof, szürke és fekete színben 6.50 frt. Finomabb 8-9 frt.

Női felöltők, köpenyegek, kabátok, fekete és színes; a confection osztály nagyobbitása miatt gyári árban árusítatnak a míg a készlet tart.

Női ingek, corsettek, nadrágok és szoknyák chiffonból és batisztból nagy választékban.

Csipkeszövetek 30 krajcártól feljebb nagy választékban. :

HOFFMANN SÁNDOR ARADON, SZINHÁZ-ÉPÜLET.

Fehér himzett batisztok 45 krajcártól feljebb remek mintákban. 1901

Kérem a kirakatokat megtekinteni!

Radó Gyula

≡ új divatháza ≡

!! Arad, Andrassy-tér !!
 !! Weitzer-utca sarkán !!

Gyászruhák és gyászblusok.

959

!! Rendkívül nagy választékban. !!

Szabott árak!

Elismert legjobb szabásu
 divatblusok.

Pongyolák, jupponok,
 Kész lüster és vászon costümök,
 Kész batist ruhák,
 Lüster-, selyem- és gummi-
 köpenyegek,
 Női divat aljak